

Адыгэ Республикэм и Лышхъэ и Указ

Адыгэ Республикэм икъралыгъо тынхэр
афэгъэшъошэгъэнхэм ехылагъ

Адыгэ Республикэм ыпашхъэ гъэхъэгъэ ин дэ-
дэхэр зэрэщыригъэхэм ыкIи илъэсыбэ хъугъэу Иоф
зэришIэрэм апае медалэу «Адыгеим и Щыт-
хъуэхъ» зыфиIорэр ЩэшIэ Казбек Хысэ
ыкIом — филологии шIэныгъэхэмкIэ докторым,
апшIэрэ гъэсэныгъэ зыцарагъэгъотырэ федераль-
нэ къралыгъо бюджет учреждениеу «Адыгэ кър-
алыгъо университетыр» зыфиIорэм ипрофессор
фэгъэшъошэгъэнэу.

Гъэсэныгъэм ылъэныкъокIэ гъэхъэгъэу яIэхэм
ыкIи гуетыныгъэ фыригъэу Иоф зэрэшIэрэм апае
щытхъуцIэу «Адыгэ Республикэм народнэ гъэ-
сэныгъэмкIэ изаслуженнэ ИофышI» зыфиIорэр
афэгъэшъошэгъэнэу.

Къат Нухъэ Хысэ ыкIом — Теуцожь рай-
онымкIэ гъэсэныгъэ зыцарагъэгъотырэ мунци-
пальнэ бюджет учреждениеу «Гурыт еджапIэу
N 2-р» зыфиIорэм идиректор,

Несветаева Любовь Николай ыпхъум —
Джэдэжэ районымкIэ гъэсэныгъэ зыцарагъэгъо-
тырэ муниципальнэ бюджет учреждениеу «Гурыт
еджапIэу N 3-р» зыфиIорэм ублэпIэ классхэмкIэ
икIэлэгъаджэ.

Хэбзэгъэуцугъэм игъэпытэнкIэ гъэхъэгъэу
иIэхэм апае щытхъуцIэу «Адыгэ Республикэм
изаслуженнэ юрист» зыфиIорэр Вологдин
Виктор Сергей ыкIом — Адыгэ Республикэм-
кIэ Мыекъопэ кьэлэ хыкумым итхъаматэ фэгъэ-
шъошэгъэнэу.

Адыгэ Республикэм и Лышхъэу
ТХЪАКIУЩЫНЭ Аслъан
кь. Мыекъуапэ,
щылэ мазэм и 31-рэ, 2013-рэ илъэс
N 10

Адыгэ Республикэм и Къралыгъо Совет — Хасэм

Илъэсыбэ хъугъэу кIэлэгъаджэу зэрэлажэрэм,
IэпIэсэныгъэхъо зэрэхэлтым, илофшIэн творческэ
екIолIакIэ кызырэфигъотырэм, кытIкIэхъухъэрэ
ныбжьыкIэхэм яегъэджэнкIэ ыкIи япIункIэ гъэ-
хъагъэхэр зэришIыгъэхэм афэшI Адыгэ Респуб-
ликэм и Къралыгъо Совет — Хасэм и Щытхъу
тхылъ фэгъэшъошагъэ КIэрымт Разыет Мыхъу-
тарэ ыпхъум, ТэхъутэмыкIое районымкIэ посел-
кэу Инэм гъэсэныгъэмкIэ имуниципальнэ бюджет
учреждениеу «Гурыт еджапIэу N 25-м» нэмы-
цыбзэмкIэ икIэлэгъаджэ.

Илъэсыбэ хъугъэу гуетыныгъэ фыригъэу Иоф зэ-
рашIэрэм, энергетическэ отраслэм ихъоныгъэ
яIахышхо зэрэахышхъэрэм, ялофшIэнкIэ гъэхъа-
гъэхэр зэрэахышхъэхэм афэшI Адыгэ Республикэм
и Къралыгъо Совет — Хасэм и Щытхъу тхылъ
афэгъэшъошагъэ:

— Сидоренко Александр Иван ыкIом,
зIуыхыгъэ Iахъэхэлэ обществэу «Кубаньэнерго»
икъутамэу «Адыгэ электрическэ сетьхэр» зыфи-
Iорэм Мыекъопэ районымкIэ и Кужорскэ участкэ
имастер;

— Хъуажэ Людмилэ Сэфэрбий ыпхъум,
зIуыхыгъэ Iахъэхэлэ обществэу «Кубаньэнерго»
икъутамэу «Адыгэ электрическэ сетьхэр» зыфиIо-
рэм игъэIорышIапIэ иотдел испециалист шъхъалэ.

Хэбзэихъухъагъэр къэухъумэгъэным Иоф дашIэ

Адыгэ Республикэм и
Прокуратурэ иколлегие
тыгъуасэ зэхэсыгъоу
илагъэм мы структурэм

икъулыкъухэм блэкIыгъэ илъэсым Иофэу ашIагъэм изэфэ-
хысыжхэр щашIыгъэх, 2013-рэ илъэсым пшъэрылъ
шъхъалэу зыфагъэуцужыхъэрэм атегушылагъэх. Иофтхъабзэм
хэлэжыагъэх АР-м и Лышхъэу ТхъакIуцынэ Аслъан, Уры-
сые Федерацием и Прокуратурэ и ГъэIорышIапIэу Къыблэ
федеральнэ шъолъырым щылэм ипащэу Вячеслав Конушки-
ныр, федеральнэ инспектор шъхъалэу ЛыIужу Адам, АР-м
и Къралыгъо Совет — Хасэм и Тхъаматэу Владимир Нарож-
нэр, республикэм и Премьер-министрэу Къумпыл Мурат,
хэбзэухъумэкIо къулыкъухэм япащэхэр, нэмыкIхэри.

Зэхэсыгъом АР-м и Лышхъэу пэ-
ублэ псалъэ кыщишIыгъэ бзэдэжэ-
шIагъэхэм апэшIуекIоным фэшI
блэкIыгъэ илъэсым республикэм
ипрокуратурэ икъулыкъушIэхэм
Иофышхо зэрэахышхъэр, ащкIэ ахэм
зэрафэразэр къыIуагъ. Непэ рес-
публикэм игъэцкIэкIо хэбзэ къу-
лыкъухэмрэ прокуратурэмрэ яIо зэ-
хэлэу зэрэздэлажэхъэрэм мэхъа-
нэхшо иIэу ылытагъ.

— Къралыгъом ыкIи цIыфхэм
яфитыныгъэхэр къэухъумэгъэнхэр
пшъэрылъэу зыфэзыгъэуцужырэ
институт шъхъалэхэм прокуратурэр
зэу ащыщ, — къыIуагъ ТхъакIу-
цынэ Аслъан. — Ащ илофшIэн зэ-
ригъэпсырэм бэкIэ елытыгъэ цIыф-
хэм цыхъэу къралыгъом, гъэцкIэ-
кIо ыкIи хэбзэухъумэкIо къулы-
къухэм афашыштыр. ЗэкIэмкIи
2012-рэ илъэс закъом гъогогъу мин
15,4-рэ фэдизрэ хэбзэихъухъагъэр
республикэм шаукъуагъэу про-
курорхэм агъэунэфыгъ. Процент
60-р социальнэ мэхъанэ зифэ лъэны-
къохэм ащыщых. Прокурорхэм
уплэкIунэу зэхачагъэхэм яшIуагъэ-

кIэ лэжыапкIэр игъом зэрамыты-
гъэхэм сомэ миллион 49-рэ фэдиз
афызэкIагъэкIожьын алъэкIыгъ.
БзэдэжшIагъэу агъэунэфыгъэхэм
япчъагъэ кыщыкIагъэ нахъ мышIэ-
ми, уналэ зытебгъэтын фэе лъэны-
къоу джыри щыIэр макIэп. Гъогу-
хэм къатехъухъэрэ хъугъэ-шIагъэ-
хэм цIыфыбэ зэрэхэкIуадэрэм лъэ-
шэу тегъэгумэкIы. Джащ фэдэу про-
куратурэм лъэу е дэо тхылъкIэ зы-
къыфэзыгъазэхэрэм яIоф шIокI
имыIэу зэхэфыгъэн зэрэфаем къу-
лыкъушIэхэм анаIэ тырызгъэдзэнэу
сыфай. Федеральнэ ыкIи республикэ
бюджетхэм къатIупщырэ ахъшэр
гъэфедатэ зэрэхъурэм, лъэпкэ про-
ектхэр ыкIи программэ гъэуэфэ-
гъэхэр зэрагъэцакIэхэрэм прокура-
турэм ИофышIэхэр лышIлэнхэ фае.
Анахъ мэхъанэхшо зифэхэм ащыщ
ахъшэ кьолъхъэ тын-штэным пэ-
шIуекIогъэныр.

Нэужым АР-м ипрокурор шъхъа-
Iэу Василий Пословскэм илъэсым
изэфэхысыжхэр къышIыгъэх,
пшъэрылъ шъхъалэхэр къыгъэнэ-
фагъэх. Ащ кызыриуагъэмкIэ, про-

куратурэм икъулыкъушIэхэм зэхача-
гъэуплэкIунхэм къакIэлъыкIоу
уголовнэ Иофи 146-рэ блэкIыгъэ
илъэсым кызыIуахыгъ, IэнатIэ зы-
Iыгъ пэщэ 1358-мэ административнэ
пшъэдэкIыжэ арагъэхыгъ, дисцип-
линарнэ пшъэдэкIыжэ зэрагъэхы-
гъэхэм япчъагъэ, 2011-рэ илъэсым
елытыгъэм, процент 32,4-кIэ на-
хыбэ хъугъэ. Хэбзэухъуагъэу кы-
хагъэшыгъэхэм япроцент 60 фэди-
зыр социальнэ лъэныкъом, процент
27,8-р экономикэм япхыгъэх. Ахъ-
шэ кьолъхъэ тын-штэн нэшанэ зифэ
бзэдэжшIагъэ 292-рэ 2012-рэ илъэ-
сым хэбзэухъумэкIо къулыкъухэм
агъэунэфыгъ, 2011-рэ илъэсым егъэ-
пшагъэмэ ар процент 26-кIэ нахыб.
Экстремизмэм ылъэныкъокIэ бзэ-
джэшIагъэ 6 кыхагъэшыгъ, тер-
роризмэм епхыгъэ бзэдэжшIагъэ
икIыгъэ илъэсым агъэунэфыгъэп.
БлэкIыгъэ илъэсым гъогогъу мини
10,8-рэ цIыфхэм прокуратурэм зы-
къыфагъэзагъ. Ахэм ащышэу нэб-
гырэ 7726-мэ ялгъэухэр гъэцкIагъэ-
хэ хъугъэ. ИкIыгъэ илъэсым проку-
ратурэм илофшIэн зэрэзыхагъэм
ыкIи ащ зэфэхысыжхъэу фэхъугъэ-
хэм уагъэрэзэнэу щытми, гумэкIы-
гъоу, шыкIагъэу щыIэр джыри зэ-
рэмымакIэр, ахэм ядэгъэзыжыын
яшIыпкъэу зэрпылгыштыр В. По-
словскэм кIэухым къыIуагъ.

Федеральнэ инспектор шъхъалэу
ЛыIужу Адам, АР-м и Парламент
и Тхъаматэу Владимир Нарожнэр,
АР-м и Апшъэрэ Хыкуым итхъама-
тэу Трэхъо Аслъан, шынэгъончъэ-
нымкIэ Федеральнэ къулыкъум и
ГъэIорышIапIэу Адыгеим щылэм
ипащэу Олег Селезневыр, респуб-
ликэм хэгъэгъу кIоцI ИофхэмкIэ и Ми-
нистерствэ ипащэу Александр Ре-
чицкэр, нэмыкIхэри нэужым къэ-
гушылагъэх, блэкIыгъэ илъэсым
прокуратурэм Иоф зэрадашIагъэм
изэфэхысыжхэм къатегушыла-
гъэх, тапэкIэ анахъэу анаIэ зыты-
рагъэтыщт лъэныкIохэр агъэнэ-
фагъэх.

ТХЪАРКЪОХЪО
Адам.

«Ислъамыем» ипчыхъэзэхыхъэхэр

Адыгэ Республикэм и Къралыгъо
орэдыIо-къэшъокIо ансамблэу «Ис-
лъамыем» иконцертхэр тикъуаджэхэм
ащэкIох. Мэзаем и 20-м Краснодар
пчыхъэзэхыхъэу щызэхышIэщтым
лъэпкэ зэфэшъафхэр хэлэжыштых.

— Хъатыгъужыкыуае ыкIи Джыракъые ти-
концертхэр ащыкIуагъэх, — кьеIуатэ «Ислъа-
мыем» ихудожественнэ пашэу, Урысыем ина-
роднэ артистэу, композиторэу Нэхъе Аслъан. —
ТэхъутэмыкIое районым тиконцертхэр щы-
лэйдгъэкIотэщтых.

Адыгэ Республикэмрэ Краснодар краимрэ
культуэрэмрэ искусствэмрэкIэ Иоф зэдэшIэным фэ-
гъэхыгъэ ззэгъыныгъэхэр зэдэшIыгъэх. Ащ хэ-
хъэрэ Иофтхъабзэмэ ащыщ «Ислъамыем» мэза-
ем и 20-м Краснодар концертэу кыпщитыштыр.

ЕМТИЛЪ Нурбий.

«Ислъамыем» хэтхэр
пчыхъэзэхыхъэм хэлэжыштых.

2 КъэбарыкIэхэр • КъэбарыкIэхэр • КъэбарыкIэхэр • КъэбарыкIэхэр • ЗэхъокIыныгъэхэм нэIуасэ афашIыгъэх

Тыгъуасэ АР-м хэдзынхэмкIэ и Гупчэ комиссие зэхэсыгъоу илагъэм политическэ партиеу республикэм зыщызыгъэуэфыгъэхэм ялIыкIохэр хэлэжъагъэх. Зэхэсыгъор къызIуахыгъэ ыкIи зэрищагъ комиссием итхьаматэу Сэмэгу Нурбий. Хэдзынхэм афэгъэхыгъэ Федеральнэ законым зэхъокIыныгъэу фэхъугъэхэм нэIуасэ афашIынхэу, къызэрэзэIуагъэхэр ащ къыхигъэщыгъ. Комиссием итхьаматэ къызэриIуагъэмкIэ, пстэум-

кIи политическэ партие 30-мэ Адыгеим зышагъэуэфыгъэу Iоф ашIэ.

ХэдзэкIо округхэм, участкэхэм, комиссиенхэм ягъэпсын, ахэм ахэтыштхэм ягъэнэфэн, законхэм зэхъокIыныгъэу афашIыгъэхэм къатегушыIагъ АР-м хэдзынхэмкIэ и Гупчэ комиссие итхьаматэ игуадзэу Фанюс Казыхановыр. Джы субъектхэм, муниципальнэ образованиехэм япашэхэм, ядепутатхэм яхэдзынхэр зыщыкIоштхэ мафэр зэу

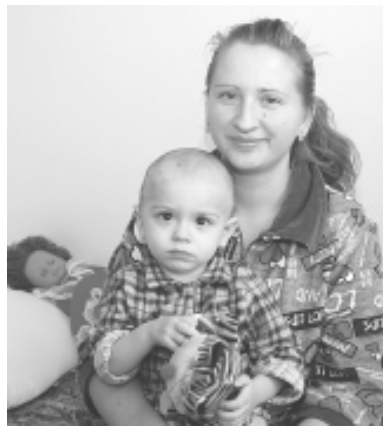
агъэнэфагъ, ар Iоныгъо мазэм иятIонэрэ тхьаумафэ тыраубытагъ. ГушыIэм пае, хадзыгъэу Iоф зышIэхэрэм япалъэ ащ нэмысэу еухымэ е шIокIынэу щытымэ, пIалъэр лъагъэкIотэн е къызэкIахьан фае. УФ-м и Президент ихэдзынхэр гъэтхэпэ мазэм, Къэралыгъо Думэм идепутатхэм яхэдзынхэм тыгъэгъэзэ мазэм иятIонэрэ тхьаумафэхэм зэхашчнхэу зэрэтыраубытэгъагъэр къэнэжыгъ. ЗэхъокIыныгъэхэм къызэрэдальгъэрэм тетэу, мы ильэсым Мыекъуапэ ыкIи Шэуджэн районым яадминистрациехэм япашэхэм яхэдзынхэр Iоныгъом и 8-р ары зыщыIэштхэр.

ХЪУТ Нэфсэт.

Инасып къыхыгъ

Джэджэ районым щыщ кIэлэцIыкIоу щылэ мазэм и 15-м шъэжыекIэ зыхэпиджэжыгъагъэм ипсауныгъэ изытет нахьышIу хъугъэ. Шъугу къэдгъэкIыжын, илгъэсырэ ныкъорэ зыныбжъ сабым Iанэм шъэжыеу телъыр къытырихыгъэу ыIыгъызэ пхъэнтIэкIум къефэхышъхьэ хиIужыгъагъ. Изытет хьылъэу республикэ кIэлэцIыкIу симэджэщым къашгъагъ. ГузэжыогъукIэ нейрохирургэу Руслан Битишевым операцие ышIыгъ, шъэжыер къыхыхыжыгъ. Апэрэ тхьаумафэм ипсауныгъэ изытет хьылъэу реанимацием илгъыгъ.

КIэлэцIыкIу симэджэщым иневрологическэ отделение къызэрэщытаIуагъэмкIэ, джырэ уахътэм сабыр нахьышIу хъугъэ, палатэм къашгъыгъ. Ежъ-

ежырэу къэтIысы, мзекIо, машхэ. Джыри тхьаумафэ фэдизрэ симэджэщым чIэлъышт, ау шъобж хьылъэу хыхыгъэм пае унэм кIожьыми еIээщтых.

КIэлэцIыкIум янэу Светлана Акайчиковар исабий псаоу къэзыгъэнэжыгъэхэм лгъэшу афэраз.

ПАТIЫКЪО Анет.

Сурэтыр Iэшынэ Аслъан къытырихыгъ.

Къэоным ищынагъо щыIагъ

Посёлкэу Яблоневскэмрэ къалэу Краснодаррэ ззыпыхэрэ лгъэмыджым пэмычыжъэу псыхъоу Пшызэ къыхагъотагъ Хэгъэгу зоошхом илгъэхан къу-

хьэлъатэкIэ къырадзыхыштыгъэ бомбэ. Щылэ мазэм и 31-м ар пцэжъыяшэхэм ащыщ къыгъотыгъ.

Къэоным ищынагъо зэрэщы-

Iэм ыпкъ къыкIыкIэ лгъэмыдж зэпырыкIыпIэхэм гъогу-патруль къулыкъум иIофышIэхэр алъыплгъагъэх, бомбэм иIушын полицием иIофышIэхэу Краснодар краймрэ Адыгеимрэ ащылажъэхэрэм тыгъуасэ зэшIуахыгъ.

• КъэбарыкIэхэр • КъэбарыкIэхэр • КъэбарыкIэхэр • КъэбарыкIэхэр •

Олимпиадэм имашIо Мыекъуапэ къэсышт

Шъачэ щыкIошт кIы-мэфэ Олимпийскэ джэгунхэм ямашIо Москва къыщегъэжъагъэу Шъачэ нагъэсыфэкIэ зэрэхъышт гъогууанэр агъэнэфэгъах, ащ километрэ мин 65-рэ икIыхъагъ. Урысыем исубъект пстэуми якъэлэ шъхьалэхэм эстафетэр апхырыкIышт, ахэм ащыпсэурэ цIыфхэм ащышхэр ащ хэлэжъэщтых. Ащ нэмыкIэу Олимпиадэм имашIо къушъхьэм дахьыешт, псычIэгъым, пшэхьолгъэ шьолъырхэм ащылгъэкIотэшт, космосым нагъэсынэуи ягухэлъ.

Олимпийскэ джэгунхэм язэхэщэкIо комитет ипашэу Д. Чернышенкэм къызэриIуагъэмкIэ, джэгунхэм ямашIо

къэлэ зэфэшъхьафхэм задэхъащтыр пэшIорыгъэшъэу агъэнэфэгъах. Ау ар зытефэшт мафэхэр шъхьаихыгъэу къалорэп

ежъ мэшIо зэлэпыхри, ащ хэлэжъэшт цIыфхэри къэухъумэгънхэм фэшI.

Мафэ къэс километрэ 500-м

ехъу ыкIузэ, эстафетэр мэфи 123-кIэ Шъачэ нэсышт, псэупIэ зэфэшъхьаф минищым ехъумэ къашыцушт.

Эстафетэм имэшIотхьаубзэ Мыекъуапэ игъогухэми къащырахъакIышт. Олимпиадэр рагъэжъэнкIэ мэфэ заулэ къэнагъэу ар тэ, Адыгеим щыпсэухэрэм, Налыщык къытфийкIышт, нэужым Краснодар зыфигъэзэшт.

Адыгэ Республикэм физкультурэмрэ спортымрэкIэ ыкIи ныбжьыкIэ IофхэмкIэ и Комитетхэм, хэгъэгу кIоцI IофхэмкIэ ыкIи культурэмкIэ и Министерствэхэм мэшIо зэлэпыхым зэрифэшъуашэу цIыфхэр зэрэпгъэокIыныхэу зыфагъэхъазырышт.

Тиреспубликэ щыщэу нэбгырэ 60 Олимпиадэм имашIо къезыхъакIыхэрэм ахэлэжъэшт. Ахэм ащыщэу нэбгырэ 20-р республикэр ылгъэ тегъэуцогъэнымкIэ ыкIи хэхъоныгъэхэр егъэшIыгъэнымкIэ Iофышхо зезыхъагъэхэм ащышхыштых, гъэсэнэгъэм, культурэм, нэмыкI къулыкъухэм ялIыкIоштых, зэлгашIэрэ спортсменыхыштых.

Эстафетэм хэлэжъэштхэр къыхэзыхыштыгъэр ащ изэхэщэн

имылькы щыщ къыхэзыльхэгъэ компаниеу «Coca-Cola» зыфилорэмрэ Олимпиадэм изэхэщэкIо комитетрэ.

Адыгеим щыщэу эстафетэм хэлэжъэ зышIоигъохэм ацIэхэр джыри зыми ышIэхэрэп, ау фаехэм лгъэIу тхыльхэр зышалахышт уахътэу къэнагъэри бэп — мэфэ 40.

Мыекъуапэ иурамхэм джэгунхэм ямашIо изэлэпыхъырыкIо зыхъукIэ, республикэм итворческэ коллектив анахь дэгъухэм ахэтхэр къэшъоштых, оредхэр къалощтых, цIыфхэр агъэчэфыштых.

КIымэфэ Олимпиадэр зэрэрекIокIыштыр телеканал зэфэшъхьафхэм къагъэлгъэшошт. Джащ фэдэу джэгунхэм ямашIо изэстафетэ Урысыем ишъолъыр зэфэшъхьафхэм къызэрапхырыкIырэри зытетым тетэу нэбгырэ миллион пчъагъэм ылгъэгъун ылгъэкIышт. Арышъ, мэшIо зэлэпыхыр Мыекъуапэ къызысыкIэ, Адыгеим ис цIыф лгъэпкъ зэфэшъхьафхэм якультурэ, ятеплгъэ, ящыIагIэ зыфэдэм IэкIыб хэгъэгухэм ащыпсэурэ цIыфхэм зышагъэгъозэшъушт. Адыгэ чIыгу ыкIи Адыгэ Республикэ зэрэщыIэр зэрдунеау ашIэшт.

ЗЕКIОНЫР

Ермэлыкъым Тыркуем щыхэлэжъагъэх

Щылэ мазэм иаужырэ мафэхэм, Тыркуем икъалэу Стамбул я 17-рэ Дунэе зеклон ермэлыкъэу КъокIыпIэ Средиземноморьем (ЕMiTT) зэхишхэгъэр щыIагъ. Адыгеим зеклоным зыщегъэушъомбгъугъэнымкIэ амалэу иIэхэр къэзыгъэлгъэгъорэ экспозициер ащ хэлэжъагъ.

Адыгэ Республикэм зеклонымкIэ ыкIи зыгъэпсэфыпIэхэмкIэ и Комитет макъэ къызэригъэIугъэмкIэ, ЕMiTT-р Тыркуем икыгъэлгъэгъопIэшхоу

щыт. Ащ зеклоным фэгъэхыгъэ зэлукIэхэр, ермэлыкъхэр щызэхашхэ, ахэм зеклон агентствэ инхэу, хъакIэшхэр, аэропортхэр зилэ цIыфхэу Германием, Австрием, Саудовскэ Аравием, Израиль, Тыркуем, Кипрэ, Грецием, Урысыем арысхэр ахэлэжъэхэу хабзэ.

Адыгеир ащ фэдэ ермэлыкъым зэрэхэлэжъэрэр апэрэп. ТапэкIи тиреспубликэ зыгъэпсэфыпIэ чIыпIэу иIэхэм, икыушъхьэхэм, имээхэм, изыгъэхужьыпIэ къабзэхэм ермэлы-

къым къекIуалIэхэрэр нэIуасэ афишIыхэу хъугъэ.

Къэгъэлгъэгъонхэм, ермэлыкъхэм тиреспубликэ зэрэхэлэжъэрэм тэ тыхэгъэгуи, IэкIыб къэралыгъохэми нахьышIоу тышашIэнымкIэ ишIуагъэ къэкIо. ТилыкIохэр зеклоным пылгъэ цIыфхэм нэIуасэ афэхъух, зэпхыныгъэхэр адашIых, яшIоигъоныгъэхэр зэхэлхэу зеклон хъызмэтым Iоф щызэдэшIэн зэралгъэкIыштым еусэх.

— Тыркуем адыгэхэр бэу зэрисыхэм къыхэкIэу ащ щызэхашгъэгъэ къэгъэлгъэгъонхэм тигуапэу тахэлэжъагъ, — къыIотагъ АР-м зеклонымрэ зыгъэпсэфыпIэхэмрэкIэ и Комитет ипашэу Къэлэгъэу Инвер. — Ахэм ащышхыбэм Адыгеим ис адыгэхэм зэпхыныгъэхэр адырIэх, къалыкIохэу щыт. НэмыкIхэм афэдэу, тилгъэпкъэгъухэми Адыгеим чIыпIэ дэхабэ зэриIэр, тикъушъхьэхэр зашъыбгъэпсэфыным, укыачъхы-

ным зэрэтегъэгъэпсыхъагъэхэр ядгъэшIэнэу тыфэягъ.

Республикэм фэгъэхыгъэ экспонатхэу Тыркуем ащэгъагъэхэр урысыбзэкIи тыркубзэкIи тхыгъагъэх. Адыгеим пае тырахыгъэ фильмыр ермэлы-

къым къышагъэлгъэгъуагъ. Ар зылгъэгъугъэ журналистхэм Адыгэ Республикэм ишъолъыр телекэзтынхэр шагъэхъазырынхэу зэрэфаехэр къаIуагъ.

ШЪАУКЪО Аслъангуаш.

● КъэбарыкIэхэр ● КъэбарыкIэхэр ● КъэбарыкIэхэр ● КъэбарыкIэхэр ХьункIакомэ япашэ къаубытыгъ

Дагыстан щыц хьулыфыгъэу бзэджэшIэ купым пэцэныгъэ дызыхьэщтыгъэр тиреспубликэ къыщаубытыгъ.

Мыекъуапэ, Краснодар краим ыкIи Дагыстан хэгъэгу кIоцI Iоф-хэмкIэ къулыкъухэм ащ икъэубы-тын пылъ Iофтхьабзэхэр а зы уах-тэм ащырагъэкIокIыгъэх.

— Къутырэу Гавердовскэм дэт унэхэм ащыц бзэджэшIэ купым пэцэныгъэ дызыхьэщтыгъэ хьу-лыфыгъэу илъэс 47-рэ зыныбжыр полицием иIофышIэхэм къыща-гъотыгъ, — къеты хэгъэгу кIоцI IофхэмкIэ АР-м и Министерствэ ипресс-къулыкъу.

ЗэрагъэунэфыгъэмкIэ, УФ-м ишъолжыр зэфэшхьафхэм арыт унэ ыкIи фэтэрыбэм охьтэ кIы-хьэм бзэджэшIэ купым хэтхэр ащытыгъоштыгъэх. Хымэ мылъ-

кур зэратыгъугъэм фэгъэхьыгъэ уголовнэ Iофхэу къызэIуахыгъэ-хэм къахиубытэу купым илъэуж техьагъэх. Хьэ гъэсагъэхэр ягъу-сэхэу лыхьон Iофэу зэрахьагъэ-хэм яшIуагъэкIэ зэгугафэхэрэм кIэрэхъуитIу, шэкIо шхончитIу, шэ калибрэ цыкIу зилэхэр къызэрэра-гъэкIырэ пкъыгъо, зэо Iофым ща-гъэфедэрэ гранатэм икIэгъэналъэ къалахыгъэх.

Тыгъонхэм пае агъэфедэщты-гъэ Iэмэ-псымэхэри къагъоты-гъэх. Ахэм ащыщых шхьангъу-пчъэхэр, пчъэхэр къызэрэIуахы-щтыгъэхэр, къушхьэдэкIуаемэ агъэфедэрэ пкъыгъомэ афэдэхэр, нэгур къэзымыгъэлъэгорэ шхьа-рылбашьохэр.

Атыгъугъэхэм ащыщхэри джащ фэдэу къахагъотагъэх. Щыгъын-хэр, ювелирнэ пкъыгъохэр, ахьщэ-хэр, унэгъо псэуалъэхэр ыкIи нэ-мыкIхэр.

Зэхэфынхэр джыри макIох, къэ-ралыгъо шынэгъончэнымкIэ къу-лыкъум иIофышIэхэри мы Iофы-гъом хэлажъэх.

ШэпхьакIэмрэ уасэхэмрэ

Теле- ыкIи радиоэкътынхэр аужырэ шэпхьакIэхэм адиштэу цыфхэм агъэфедэнхэм фэшI Iофыгъохэр джырэ уахьтэм зэ-шIуахыхэм, ахэр зынэсыгъа-хэхэр тиреспубликэ щэпсэху. Теле ыкIи радио сыджхэр къэ-зытIупщырэ Гупчэм ипашэ игуадзэу Сергей Ямпольскэм къызэрэтиIуагъэмкIэ, апэрэ комплексищыр хьазыр. Циф-рэ шыкIэм тетэу телевизорым еплъынхэ алъэкIы Красно-гвардейскэм, Тэхьутэмыкъуае, Фэдз ыкIи къалэу Мыекъуа-пэ ащыпсэхухэрэр. Охьтэ кIэ-кIым джыри псэупIэ 11-мэ шэпхьакIэхэр анэсыщтых.

— Цифрэ шыкIэм тет Iэ-мэ-псымэм шIуагъэу хэлъхэм ащыц электроэнергиеу ыгъэ-кIодырэр зэрэнахэ макIэр, — еIо тигушыIэгъу. — телеви-зорым къызэригъэлъагъорэр нахэ къабзэу, зэхэугуфыкIы-

гъэу мэхьу. Каналэу 8 ыкIи ра-диоканалэу 3 зыхэхьэрэ апэрэ купыр тIупщыгъахэ. ЯтIонэрэ ыкIи ящэнэрэ купхэри шIэхэу цыфхэм алэкIэдгъэхьащтых.

ШыкIаклэм идэгъугъэ зэ-кIэми апэу зыушэтын зылъэ-кIыштыгъэр шапхъэу «DVB T2» зыфиIорэр къыздыхэлъытэгъэ телевизор зилэхэр е хэушхьа-фыкIыгъэ цифровой Iэмэ-псымэу ахэм апагъэуоштыгъэр къызIэкIэ зыгъэхьагъэхэр арых. Ахэр зыщыпщэфын плъэкIышт тучан зауIэмэ та-чIэхьагъ, уасэу яIэхэм защыд-гъэгъозагъ. Аужрэ шапхьэхэм-кIэ фэдэ программэ зыхэт те-левизорхэм ауасэ сомэ мин 12-м къыщырегъажьэ, яинагъэ ыкIи къэзышIырэ фирмэм ялъытыгъэу сомэ мини 100-ми нэсынхэ алъэкIышт. ЩэфакIом мылъкоу иIэм ыкIи ишIоигъо-ныгъэхэм ялъытыгъ къызIэкIы-

гъэхьащтыр зыфэдэри. Уасэм емылгытыгъэу ащ фэдэ теле-визорхэр джырэ уахьтэм нахэ ащэфыхэ зэрэхьугъэр щакIо-хэм къытаIуагъ. Телевизор къызэрыкIохэр зилэхэм хэу-шхьафыкIыгъэ приставкэхэр ащэфых. Ахэм ауасэ мини 2-м къыщегъэжьагъэу мини 5-м нэсы. Ау телевизор зищы-кIагъэм шэпхьакIэм къыды-хэлъытагъэр нахэ ещэфы.

Цифрэ шыкIэм Адыгеир техьаным фэIорышIэшт псэуа-лъэхэр агъэуцугъахэх, ахэм яуплъэкIунхэр макIох. Ищы-кIэгъэ тхылъхэр джырэ уахь-тэм зэтырагъэпсыхьэх.

Мы илъэсым ыкIэ нэс Адыгеим щыпсэхухэрэр зэкIэ цифрэ шыкIэм техьанхэ алъэ-кIынэу агъэнафэ. Шьугу къэд-гъэкIыжын, 2015-рэ илъэсым нэс шыкIитIури тишъолжыр щызэдагъэфедэн алъэкIышт.

(Тикорр.).

● КъэбарыкIэхэр ● КъэбарыкIэхэр ● КъэбарыкIэхэр ● КъэбарыкIэхэр ●

Чанэу Iоф ашIэ

Бжыхьэкъоежым дэт гурыт еджапIэу N 11-м гъэхьагъэу ышIыхэрэмкIэ районым къа-щыхэщыхэрэм ащыщ. Джы-рэблагъэ ащ тыщыIагъ ыкIи еджапIэм ипашэу Еутых Нури-ет гушыIэгъу тыфэхьугъ.

— Непэрэ мафэм кIэлэеджэ-кIуи 165-рэ тиеджапIэ чIэс, — къеIуатэ ащ. — Мыгъэ апэрэ классым нэбгырэ 15 къычIэ-хьагъ, я 11-рэ классыр къэзы-ухыщгъэр 16 мэхьух. КIэлитIу дышгъэ медалькIэ макIо. Рес-публикэм ыкIи районым пред-мет зэфшъхьафхэмкIэ зэхэ-щэрэ олимпиадэхэм тикIэлэ-еджакIохэр ренэу ахэлажъэх ыкIи текIоньгъэхэр къащыда-хых. ГъэрэкIо Тэхьутэмыкъое районымкIэ олимпиадэм текIо-ныгъэ къышчыдзыыхыгъэ пчъа-гъэмкIэ тиеджапIэ я 3-рэ чIыпIэ ылыгыгъ.

Программэу пэублэ клас-схэм Iоф зэрадатшIэрэр зэб-лэхьугъэ хьугъэ. ИлъэситIу хьугъэу пэублэ классым къы-чIахьэхэрэр къэралыгъо шп-хьакIэхэмкIэ етэгъаджэх. Ыпэ-кIэ еджакIэрэ тхакIэрэ сабы-им зэрэрагъэшIэщтхэм пылгы-гъэхэмэ, джы ахэм ягъусэу, апэрэ мафэм къыщегъэжьагъэу лъэныкъо пстэумкIи зызэрэ-рагъэушъомбгъуштым анаIэ тырагъэты. Программэхэри тхылъхэри сабыим ежэ-ежы-рэу Iоф зэрэзыдишIэжыщтым фэшI гъэпсыгъэх. Компьюте-рым Iоф дашIэн алъэкIынэу фагъасэх, лъэтегъэуцо цыкIу-хэр ашIых. ШэпхьакIэхэм

къызэрэдалъытэрэмкIэ егъэ-джэн сыхьатхэм къахимыубы-тэу кIэлэеджакIохэм Iоф адэ-пшIэн пае. Гушхьэ баиныгъэ тисабыйхэм ахэлъхьэгъэныр типшъэрылхэм ащыщ. Къуа-джэм къыщызыIуахыгъэ спорт-комплексымрэ культурэм и

хэр зэдэлужьхэу, зэгурьIохэу Iоф зэдашIэ. Зэнэкъокъухэу районми республикэми ащы-зэхашхэрэм ренэу ахэлажъэх. Аужрэ илъэсхэм гъэхьэгъэ-шхохэр зышIыгъэхэм ащы-щых ХьокIо Марыет, Шьоу-мыз Нурыет, Тхьагъушгъэ

Унэрэ ащкIэ IэпыIэгъу къыт-фэхьух. ТикIэлэеджакIохэм спортымкIэ гъэхьэгъэшхохэр яIэ хьугъэх, оредкIэIоньмрэ къэшъонымрэкIэ зэнэкъокъу зэфэшхьафхэм ахэлажъэх.

Бжыхьэкъоеж гурыт еджа-пIэм икIэлэегъаджэхэм дэгъоу Iоф ашIэнымкIэ амалышIухэр яIэх. Класс пэпчэ ноутбукхэр, кIэлэегъаджэм ыгъэфедэн ылъэкIышт нэрылгъэу Iэпы-Iэгъухэр чIэтых. Хэушхьафы-кIыгъэ компьютер класси яI.

— КIэлэеджакIохэм яшIэ-ныгъэхэр зэрэхэдгъэхьошт за-къор арэп типшъэрылжыр, — еIо Нуриет. — Ахэм шэн-хэб-зэ дахэ ахэтлъхьанэу, гъогу занкIэ тетщэнхэу, зэгурьIо-ныгъэрэ шIулъэгъуныгъэрэ зэ-рахэтлъхьащтхэм тыпылъ. ТиеджапIэ урысхэри дагыс-танхэри щеджэх, ау тикIэлэ-еджакIохэм зэгурьмыIоныгъэ азыфагу къыхьэрэп. Ахэм шхьэкIэфэныгъэ зэфашIыжы. Адыгэбзэ урокхэм ашIогъэ-шIэгъонэу ачIэсах, мэкIэ-макIэу бзэр къызыIэкIагъахэ. ЕджапIэм Iут кIэлэегъаджэ-

Тайбат, Къэлэкъутэкъо Ами-нэт. ЕджапIэм щылажъэхэрэм аныбжэ гурытымкIэ илъэс 50-м нэсы. Гукъау нахэ мы-шIэми, кIэлэегъаджэу Iоф ашIэнэу ныбжьыкIэхэр фаехэп. Къинэу пылым егъэщынэх, лэжьапкIэр ашIомакI. Непэрэ мафэм пенсием кIогъэ кIэлэ-егъаджэхэр зыIукIыжыхьэкIэ, зэблэзыхьунхэ ныбжьыкIэ яIэп. КIэлэегъэджэ ныбжьыкIэу Iутыр гъэрэкIо къыIухьагъ, ащ инджылызыбзэр арегъэхьы. Нахьыжъэу Iутхэр ищысэте-хьпIэу чанэу ипшъэрылхэр ащ егъэцакIэх.

Бжыхьэкъоеж гурыт еджа-пIэу N 11-м Iоф зишIэрэр мыгъэ илъэс 85-рэ хьушт. Мыр зычIэт унэр жьы хьугъэми, иамалхэмкIэ ыкIи игъэхьагъэ-хэмкIэ къызэрэхэщырэр нафэ. Лъэхьаным диштэу къафа-шышт еджапIэм ипроект хьа-зыр, охьтэ кIэкIым ар зэшIуа-хыным щэгугъых.

ПАТИКЪО Анет.
Сурэтхэр Iэшынэ Аслъан тырихыгъэх.

ЗЕКIОНЫР

«Жъуагъохэр» агощыщтых

«ЗекIо дэкIыхэрэм алъэныкъо-кIэ Iоф зышIэрэ тулоператорхэм ыкIи ахэр зэхэтхэу зэшIуахырэ Iофыгъохэм къэралыгъо лып-лъэнымкIэ ифедеральнэ гъэцэ-кIэкIо къулыкъу ехьыIагъ» зыфиIорэ унашъоу Д. Медведе-выр зыкIэтхэжыгъэр зыгъэп-сэфакIохэм яфитыныгъэхэр къэ-ухъумэгъэнхэр ары зыфэгъэ-хьыгъэр.

Федеральнэ законэу «Урысые Федерацием изекIон хьызмэт ылъапсэхэм афэгъэхьыгъ» зы-фиIорэм къызэрэщыдилгытэ-рэмкIэ, зекIо дэкIыхэрэм алъэ-ныкъокIэ Iоф зышIэрэ оператор-хэм яIофшIаклэ зыфэдэр зыуп-лъэкIухэрэр къэралыгъо лып-лъэныр зишъэрылф федераль-нэ гъэцэкIэкIо къулыкъухэр ары. Ахэм IэубытыпIэу яIэр феде-ральнэ хэбзэгъэуцугъэу «Къэра-лыгъо ыкIи муниципальнэ уплъэкIунхэр ашIыхэ зыхьукIэ юридическэ лицохэмрэ предпри-нимательхэмрэ яфитыныгъэхэр къэухъумэгъэнхэм фэгъэхьыгъ» зыфиIорэр ары.

Д. Медведевым иунашъо къызэрэдилгытэрэмкIэ, ащ фэдэ къэралыгъо уплъэкIунхэр зып-шэ ралъхьанэу къыхахыгъэр УФ-м культурэмкIэ и Мини-стерств. Ар, министерствэм ипо-ложение зэритхагъэмкIэ, феде-ральнэ гъэцэкIэкIо къулыкъоу зекIон хьызмэтым ылъэныкъокIэ къэралыгъо политикэр къыхэзы-хэу ыкIи зыгъэцакIэу, шапхэ-хэмрэ фитыныгъэхэмрэ зэригъэ-зекIохэу щыт.

2011-рэ илъэсым тиреспубли-

кэ зекIоным фэгъэзэгъэ IофшIа-пIэхэр цыфхэм апагъохынхэ фэе фэIо-фашIэхэм икъоу атегъэпсы-хьагъэхэмэ зыгъэунэфышт къу-лыкъу щызэхашхэагъ. АР-м иминистрэхэм я Кабинет ащ фэ-гъэхьыгъэ унашъо ышIыгъагъ.

Адыгеим ит хьакIэщ пстэумэ апэу Мыекъопэ къэлэ гупчэм ит «Бибэм» изытетрэ иамалхэмрэ къыгъэшъыпкъэжъхь, фэIо-фашIэу зыгъэпсэфакIо къакло-хэрэм апигъохыхэрэм зэряфэ-шъуашэу «жъогъуипIл» катего-риер къыратыгъ. ХьакIэщым уасэ фашIы зыхьукIэ, ащ цы-гупсэфымэ, щыгуIэтыпIэмэ, унэ-хэр зыфэдэхэр, зэрэзIухыгъэхэр, шхапIэм иIофшIаклэ, шхынхэм ауасэхэр, нэмыкI лъэныкъохэри къыдалыгъэх. «Жъуагъо» къызэ-ратыхэрэр нахэ хьакIэщ дэгъу-хэм янэкъокъухэу рагъажьэ. КъызэрэщыппэгъокIыхэрэм, къызэрэщыбдекIокIыхэрэм ахагъахь, дунэе шапхьэхэм зэ-ранэсыщтхэм фэбанэх. IэкIыб къэралыгъохэм къарыкIыхэрэр зэкIэм апэу зыкIэупчIэхэрэр къызщыуцунхэ хьакIэщ дэгъу-хэр зыдэкIохэрэ чIыпIэм щы-Iэхэмэ ары.

Къушхьэхэм ахэт хьакIэщ-хэми классификацие ашIыным зыфагъэхьазыры. ШIэхэу зыгъэ-псэфыпIэ зэхэтэу «Парфеновым ихапI» зыфиIорэм уплъэкIунхэр пашIыштых. ХьакIэщхэм къа-фагъэшъошэрэ «жъуагъохэр» нахьыбэ къэс, зыгъэпсэфакIо-хэри Адыгеим къэклонхэм нахэ къенэщIыштых.

ШЪАУКЪО Аслъангуащ.

Бэджэшагъэ зезыхагъэхэм пшэдэжIыжъ ягъэхьыгъэнымкIэ Федеральнэ къулыкIуым и ГъэларышIапIэу Адыгэ Республикэм щыIэм иколлегии мы мафэхэм зэхэсыгъо илагъ. ИкIыгъэ илъэсым Иофэу ышIагъэм изэфэхьысыжьхэм ыкIи пшэрылтыкIэхэм ар афэгъэхьыгъагъ. Зэхэсыгъом хэлэжыагъэх хэбзухъумэкIо ыкIи уплэкIун къулыкIухэм, республикэм иобщественнэ ыкIи фитныгъэхъумэкIо организациехэм ялыкIохэр, ГъэларышIапIэм иподразделениехэм, отделхэм ыкIи къулыкIухэм япашэхэр.

2012-рэ илъэсым Иофэу ашIагъэм шIуагъэу къытыгъэм, щыклагъэхэм ыкIи гумэкIыгъохэм къатегушылагъ коллелием итхьаматэу, ГъэларышIапIэм ипашэу Юрий Заевыр. Ащ къызэришIуагъэмкIэ, хьапсым чIэс цыфхэм яфитыныгъэхэр къэухъумэгъэхэм, ахэм япсэукIэ амалхэр нахьышIу шыгъэхэм, ящыкIэгъэ медицинэ Iэпылэгъур игъом, шапхъэхэм адиштэу арагъэгъотыным, хэбзэ-

ихъухагъэр гъэпытэгъэным дэлэжыагъэх. ГъэларышIапIэм иподразделениехэм гъэцкIэжьынхэр яшIылэгъэхэм фэшI блэкIыгъэ илъэсым сомэ миллион 20 фэдиз къатIупщыгъ ыкIи ар зищыклагъэм пэуагъэхьагъ. Мыщ фэдэ Iэпылэгъум ишIуагъэкIэ IэзэпIэ-пэшIорыгъэшI учреждение N 5-р аужырэ шапхъэхэм адиштэу зэтырагъэпсыхьажьын алъэкIыгъ.

Анахъ мэхъанэшхо зэратыгъэ лъэныкъохэм ащыщых хьапсым чIэсхэм гъэсэнэгъэ ыкIи сэнэхьат гъэнэфагъэ зэрагъэгъотын амал ялэныр, социальнэу ыкIи психологическэу ахэм Iэпылэгъу афэхьугъэныр, нэмыкIэхэри.

Джащ фэдэу хьапсым къыдэкIыжыгъэ цыфыр щыIэныгъэм хэгъэгъозжыгъэным, апэрэ уахътэм ащ Iэпылэгъу гъэнэфагъэ етыгъэным афэларышIэрэ республикэ программэ гъэнэфагъэ щыл.

Коллелием хэтхэр нэмыкI Иофгыдохэми атегушылагъэх, илъэсым изэфэхьысыжьхэр ашыгъэх, пшэрылтыхэр агъэнэфагъэх.

Зэфэхьысыжьхэр ашыгъэх

Республикэм ичIыплэ зэфэшъхьафхэм ащылэжьэрэ кIэлэцIыкIу творческэ купхэм икIыгъэ илъэсым Иофэу ашIагъэм изэфэхьысыжъ хьугъэ Адыгэ Республикэм культурэмкIэ и Министерствэ зэхихъэгъэ уплэкIуныр. Илъэсищ къэс ныбжыкIэ художественнэ самодетельнэ купхэм яплых, ащыщхэм шэпхъэ лъагэхэм зэраклэхьагъэхэм инэпэеплэ цIэхэр афагъэ-шъуашэх.

2012-рэ илъэсым изэфэхьысыжъ къэгъэлъэгъон художественнэ купы 128-рэ хэлэжыагъ, ахэм ащыщэу ыпэкIэ цIэу аратыгъэр къэзыгъэшыпкъэжыныу купы 114-рэ, кIэдэонхэу куп 14 къекIолэгъагъ, зэкIэмкIи ныбжыкIэ нэгырэ 3527-рэ хъуштыгъэх.

Илъэс заулэм къыкIоцI республикэм щызэхашэгъэ фестивали 150-мэ ныбжыкIэ купхэу чанэу ахэлэжыагъэхэу, зыщызыушэтыгъэхэр къэгъэлъэгъоным къеблэгъагъэх. Хэхьоныгъэу ашыгъэхэр къыдалтыгъэхэзэ, комиссиер зэплыхыгъэ куп 14-мэ ащыщэу 13-мэ «Народный (образцовый) самодетельный коллектив» зыфиIорэ цIэр афагъэшъошагъ. Зы купым иIофшIэнкIи, хэтхэм ягъэхьызырыныгъэкIи цIэ аратыным игъо къэмысыгъэу алъытагъ.

Шъуашэу ащыгъыгъэхэм, къашъоу къашIыгъэхэм ялтыгыгъэу джыри Иоф зыдашIэжыны фаеу аралыагъ.

Купы 114-м щыщэу зыр зэрэзэхэзыжыгъэм фэшI цIэу илагъэр тырахыжыгъ.

«Народный самодетельный коллектив» зыфиIорэ цIэр купы 9-мэ къалэжыгъ, «Образцовый самодетельный» зыфиIорэр зыфагъэшъошагъэр купы 4. Илъэсищ зытешIэкIэ, мы купхэм цIэу ахьырэр джыри къагъэшъыпкъэжыны фаеу хъушчт.

ШХОНЧЫБЭШIЭ Рузан.

Сурэтым итыр: «Ашэмэзыр» цIэу илагъэр къэзыгъэшыпкъэжыгъэхэм ащыщ.

• КъэбарыкIэхэр • КъэбарыкIэхэр • КъэбарыкIэхэр • КъэбарыкIэхэр •

ТАРИХЪЫМРЭ ШЭН-ХАБЗЭХЭМРЭ

Мыжъоми шIуагъэ халъагъоштыгъ

Цыф шэнхэр къахэфэх

Адыгэ пшысэхэм мыжъохэм афэгъэхьыгъэу гъэшIэгъонхэм уащалоIкIэ. Цыфхэр мыжъосынэу чыхъу, етIанэ псэ къапыкIэжъэу. Ахэр мэгущылэх, цыфым изэхашIэхэр къахэфэх, шIульэгъуи, гукIэгъуи яI, зэфэгъэм фэбанэх. Тилъэпкъ ипшысэхэм ахэт цыфыр сыны хьугъэу егъашIэм щытынуу е уахътэ тешIэмэ цыфы къэхъухъэу.

НэмыкI лъэпкъхэм яхьышъэмэ цыфыр мыжъо зэрэхъурэм бэрэ тышаIокIэ: урымхэм я Зевс емыдIурэр сынуу егъэчъы, Медузэу Горгонэм занкIэу Iуплээрэр мыжъо ешы.

Ятфэнэрэ улэпэ Iуашъхъэу 1982-рэ илъэсым тызэтIэгъагъэм заом итхэ фагъэпсыгъэгъэ шэтырэ къычIэдгъэщыгъагъ. Ащ ыкIоцI чатэ зыхэлугъэ пкъэу лъхъанчэу щычIэтIэгъагъэм дышгъэм хэшIыкIыгъэу Медузэу Горгонэ зытешIыхъэгъэгъэ тенэчыр теIулэгъагъ. ИхьапIэм ащынэIу фагъэзэгъагъ, хьунокIаIохэр зыгорэкIэ ащ цыIахъэхэкIэ, занкIэу Iуплээнхэу, ягухэлъхэр къадимыгъэхъунэу, чIэлъпкъыгъохэр къуухъумэнхэу, зыльэгъурэр мыжъо хъунэу е екIодылIэнэу шыгугыгъэхэр ар мыутIэхэм тыралулэгъэн фай.

Пшъашъэр зэрахэдагъэр

Типшысэхэм ахэт зэтIуазэмэ зы пшъашъэ шIу зэдальэгъугъэу. Псэлъыхъохэм агу химыгъэкIэу зыдэкIоштыр къахихьыным пае зэригъэнэкъокIугъэх. Пшъэшъэ Iушыр мэкъупIэм иуцуи кIэлитIуэм язэу, уцыр ыупкIэзэ, апэ ылапэ нэсырэм дэкIонэу Iуагъэ адишIыгъагъ. ЗэнэкъокIухэзэ, нэгыритIури зэдынсыхи якъэщэн ылэ зэдытеIэбагъэх. Ащ

лпыгытэу тIури мыжъо хъугъэ.

Мыжъохэмрэ ащ хэшIыкIыгъэхэмрэ лъэпкъыбэмэ агъэ-лъапIэу тхьэлъэлупIэ ашыых е тхьэлъэлум шагъэфедэх. ИжыкIи Адыгэ чIыгум ахэм афэдэхэр итыгъэх — испунэхэр, тхьэнэшIухэр (статуя), къэнэтIэхэсхэр, тIышэм шагъэфедэщтыгъэ мыжъо шыкIухэр, шъхьафэу щылъ мыжъошхохэр, чIы гъунапкъэхэр къэзыгъэнафэщтыгъэхэр ыкIи нэмыкIхэр. ШакIохэр мыжъо хэхыгъэхэм апашъхъэ щызэрэуэгъоихэу шэнышIухэр ялагъэх.

Мыжъохэр уашгъом къехыгъэхэу зэралыгъэщтыгъэм къыхэкIэу, шыблэр зэогъэ мыжъохэр хэушъхьафыкIыгъэхэу тхьэлъэлупIэ ашыштыгъэх. Ахэм аджэ шхыныгъо хэшIыкIыгъэхэр ахьыхэу хэбзагъэ. ТIышэм щыщIахъхэр, нахьыбэрэмкIэ лыгъэжыагъэхэмрэ гъэжъуагъэхэмрэ, атыралъхъэщтыгъэх.

Унэ ашы зыхьукIэ унэлъачIэм ыкъуапэмэ мыжъохэр ачIатIэщтыгъэх.

Мыжъохэр зэуутэкIыхэмэ шIопало. Тышгъэожъыезэ, мыжъуа-кIэхэр зэтыутэкIыхэу тянэжъ зильэгъукIэ, къытилоштыгъэ: «Анынэ, мыжъохэр зэшIуымыутэкIых — огъу къэжъугъэхъушчт».

Къушъхъэ-шыгухэр тхьэ чIыплэх

Тилъэпкъ сыдигъокIи къушъхъэхэр ыгъэлъапIэхэу, мэхъанэшхо аритэу зэрэщытым ыкIи тхьэхэр ашыпсэхэу зэралыгъэщтыгъэм елгытыгъэу, чIыплэм, анахъэу къушъхъэ дэкIыгъохэм, тын зэмылIэужыгъохэр мыжъохэм ащатыралъхъэщтыгъэх. НахьыбэрэмкIэ ащ фэдэ чIыплэхэм Iашэхэр ашагъэтIыльхэу хэбзагъэ.

Мыекъопэ районим къушъ-

хъэхэу ТхьачIышхомрэ ТхьачIыжъыемрэ итых. ИжыкIэ ашыгу тешъохэм тхьэлъэлухэр ашашIыштыгъэх. Нарт къэбарыжъмэ зэрэхэтымкIэ, бжыхъэ къэс Тхьэшхор зыщыпсэурэ Iошгъэмафэ тхьабэ щызэрэуэгъоштыгъэ ыкIи сэнэхашъо ашыштыгъэ. Ащ нарт лъэпкъым щыщэу илъэсым къыкIоцI цыфхэм анахъ шIуагъэ къафэ-зыхьыгъэр рагъэблагъэщтыгъэ, сэнэф домбаибжъэ фырагъа-хъоштыгъэ.

Удхэм джыри ащэщынэх

Къушъхъэхэм удхэр гъэбылгыгъэкIэ джыри щызэлукIэхэу къалуатэ. ИлъэсыкIэр къызынхъащт чэщым ахэр Собай Iуашъхъэ щызэрэуэгъоихэшъ, илъэсым шIуагъэу зэрэхьащтымрэ бзэджагъэу ашIэщтымрэ аухэсы ыкIи шъхьадж фагъэнафэшъ зэтырагуащэ. Янэтхэм аралъхъэшъ, быбыжыыхэ зыхьукIэ, зышъхьарыкIыхэрэ чылагъомэ ащаратэкъоых.

ИлъэсыкIэр къызынхъащт пчыхъэм, удхэм яягъэ къарамыгъэкIынэу, шагу дэхъэгъухэм, унэхэм ыкIи сыдрэ бгъагъэу шагухэм адэтхэм япчъэлупэхэм яжъэ алуатакъо.

Къэхалъэхэу къэнэтIэхэсыбэ зыдэтхэр джынэ, шэйтан, цыф бзэджэ тIысыплэу алъытэщтыгъэх. Ахэм яягъэ къарамыгъэкIынэу шэбзашэхэр, шэкI кусэхэр, ахьщэжъгъэхэр, нэмыкI пкъыгъохэр къэнэтIэхэсхэм атыралъхъэщтыгъэх.

Испунэхэр — хьадэ гъэтIыльыплэх

Испунэхэр — мыжъо закIэхэу хьадэхэр зэралъхъажьыштыгъэхэ бгъагъэх, тхьэлъэлупIэх (сур. 4).

Апэ ашыштыгъэхэм хьадэхэр ушхугъэхэу арамылхъэхэу, дэпкъхэм аклэрагъэтIысхъэщтыгъэх е къогъупэмэ акъуагъэтIысхъэщтыгъэх. Испун (исыплэ ун) ары зыкIаралыагъэр. Ахэр зырызэу амышIэхэу, зы кIэим зэхэтхэу шгъэ заулэ рагъэуоштыгъэ. ГушыIэм пае, Хьаджэко купым (пос. Каменноостекэр) 350-рэ хэтыгъ. Псыхъожъыеу Къужыкьо (Кизинка) инэпкъ зэхэтэу 600-м ехъу Iут.

Цыфым ежъ чIэсынэу, чыиф унэ, чIым хэкIодэжыныу, зыфигъэуцужьыштыгъэ, ау дунаир зыхъожьыгъэм егъашIэм щытынэу мыжъо унэ фашIыштыгъэ. Цыфым ымыкIутэмэ зыпари къехъулIэщтэп. Илъэс 5000-м ехъурэм испунэмэ ащыщ адыгэмэ агъэфыкъуагъэп. Тикъэхэлъэжъхэр, нэмыкI лъэпкъхэм яхьадэхэр зычIэлъхэри, тилъэпкъ къыухъумэзэ къырыкIуагъ, ау аужырэ илъэс 200-м тичIыналъэ исы хьугъэ лъэпкъхэр ахэм ашъхьасыгъэхэп: акъутагъэх, къагъэуагъэх, зэхахыгъэх, агъэфыкъуагъэх.

Сур. 4. Испун, джэрэ лэ-шIэгъу. Адыгэ Республикэм и Лъэпкъ музей чIэт. Усть-Сахрай къырашыгъ.

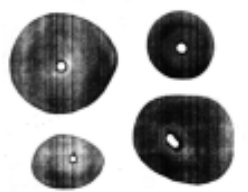
Испунэхэр адыгэмэ зэрашIыгъэхэр зыкIэ дэгъоу къегъэлъагъо шапсыгъэмэ илъэсым изы мэфэ гъэнэфагъэ хьадэунэмэ аджэ зэрэклоштыгъэхэм ыкIи шхыныгъо зэмылIэужыгъохэр алу-пэмэ зэрэлуагъэуоштыгъэхэм.

Бзылъфыгъэм сабий къыпымыфэмэ

Адыгэхэм бзылъфыгъэу сабий къызыпымыфэрэр насыпынчъэу алъыгъэ. Ащ ышъо сабий хэфэным пае мыжъо хэушъхьафыкIыгъэу чIыплэ хэхыгъэм щытым дэжэ ащэщтыгъэ. Археологхэм

а мыжъохэм афэдэхэр тичIыгу къырагъотагъэх.

Нэтемыфэ мыжъохэр

Сур. 5. Шыблэ (нэтемыфэ) мыжъохэр. ПсэупIэжъэу Пхъэгъугъапэр, къу. Тэуи-хьабл.

Нэтемыфэ мыжъохэр (сур. 5) игъэклоштыгъэу агъэфедэщтыгъэх. Ахэр къулэджэ мыжъо пIуакIэхэу гъуанэ зиIэхэр ары. Сабыим икушгъэ, тхъууальэм, унэ гупэмэ япкъэшъхьакIэмэ, пхъэшъхъэ-мышъхъэ чыгъхэм апашIэхэу е апалэхэу хэбзагъэ.

Илъэс 5500-рэ фэдизкIэ узэ-кIэлэбэжъымэ, бэмэ гу лъамыгъэу, непэ къызынэсыгъэм тилъэпкъ зы Iэмэ-псымэ егъэфедэ. Ар лэжыгъэр зэрэхьаджыштыгъэ мыжъобгъумрэ убэлъашъхъэмрэ. Чылтэ унэгъуабэмэ ахэмкIэ джыри шхыныгъохэр гохьы къэзышIырэ бжыныфшыгъур аубы.

Адыгэхэр лъэпкъыжъых — культурэ ин, культурэ игъэклоштыгъэ яI. ЗыкIэ, адрэ лъэпкъхэм афэдэу, мыжъом япэсэрэ щыIэкIэ-псэукIэ чIыплэшхо щеубыты, шыIэныгъэм илъэныкъуабэмэ анэсы. Ахэм яхьылIагъэми афэгъэхьыгъэми фэлэ-фашIэхэр зэрэхьэхэу зэрэхэбзагъэм нэлуасэ шъуфэтшIыгъ. Мыщ дэжыым къыхэдгъэщы тшIонгъу мы темэмкIэ джыри игъэклоштыгъэу тхыгъэхэр зэрэщымылэхэр — тишIэныгъэлэжъхэм икъу фэди-зэу ащ джыри Иоф дашIагъэп. Шыпкъэ, статья гъэшIэгъонхэр къыхауыгъэх. МышкIэ ушэтынхэм уафэжъэу, уплэкIунхэм иушыпкъэу уапылэмэ, титарихъ, тиэтнографии, тикультурэ ишъэфыбэмэ уанэсыщт ыкIи къычIэбгъэщыжыштых. Ахэм яшIуагъэкIэ тилъэпкъ къырыкIуагъэм инэкIубгъо пчъагъэ къызэлупхын плъэкIышчт.

ТЭУ Аслъан.

Археолог. Урысыем ижурналистхэм я Союз хэт. Адыгэ Республикэм культурэмкIэ изаслуженнэ ИофшI.

НЭМЫЦ ТЕХАКЮХЭР ТЕУЦОЖЬ РАЙОНЫМ ЗЫРАФЫЖЬЫГЭХЭР ИЛЬЭС 70-рэ ЗЭРЭХҮРЭМ ИПЭГЪОКИ

ШЫШЪХЪЮУ МЭ-ЗАГЪ. ТидзэкЮлхэр кыушъхъэм кычІэкІыхи, тикъуаджэ кызыдахъхэм кІэлэ-цЫкІухэм тызэгъусэу тычэфэу тапэгъокІыгъ. Апэ итыгъэхэр шыкузэкІэтхэр арых. Ахэм арыфэшт цыгынынхэр, шэгынхэр арылыгъэх. ДзэкЮлхэр тызпэгъокІыгъэхэр кум кычІыхи тырагъэтІысхъагъ, тащышхэри ащ ыуж итхэу лычъэщтыгъэх. Сэ кум сызетІысхъэм мыин дэдэу гранатхэу «лимонка» зыфалохэрэм фэдэхэу илхэм ащыцэу зытІуш сыгужьуакІэ кыдэслъхъагъ.

Хэгъэгу зэошхом имашІо сыхэмытыгъэми, ащ имэшІобзый сэри кызынэсыгъ, егъашІэм сщымыгъушъэжыын тыркъо кыстырицагъ. Мэзаем и 12-м, 1943-рэ ильэсым тидзэхэм тирайон шъхъафит зашыжъым илэсый сыныбжыгъэр. Дэгъоу къэсэшІэжы а мэшІошхом тхъамыкІагъоу цыфхэм къафихыгъэр, сэри ащ кыпкырыкІыгъэр кызыэрэзнэсыгъагъэр.

гъэр егъашІэми сщыгъушъэ-штэп. Нэмыц техакЮхэр тичы-лэ кызыдахъхэм сыда дамы-шІыхъагъэр. Ахэр кызыэрэ-облэнхэ щылагъэп. СаукІынкІэ къэнагъэ щылагъэп лезвиеу зызэраупсыгъэр чІадзыжыгъэу кызысыштэм. Ар къэзы-лээгъугъэ нэмыц офицерым кІэрахъор кыстырицэагъэу сиукІын ыгу зэрэхэлъыр тятэ кызылээгъум зыпІуидзи, сы-кыгІэнэжыгъэ елэІуэз.

Джыри сщымыгъушъэу гу-хэкІ тхъамыкІагъо слээгъугъэ. ТидзэкЮлхэр зыдэкІыжъхэм тиунэ зы азербайджан дзэкЮлІ горэ кырангъагъ ылакъохэм амыІэтыжъэу, цуахъоу. Тидзэ-хэр зыдэкІыжыгъэхэр мэфэ зытІу нахъ мыхъугъэу нэмыц техакЮхэр кызыдахъхэм, унэм ар кыраши, натрыф хатэм хащи ауКІыгъ.

Шышъхъэу мазэм и 27-рэ маф. Нэмыц техакЮхэр тичылэ кыдэхъагъэхэм къоджэ мэ-щытри еджапІэри аубытыгъэх. Ахэм яштабхэр ачІэтых. Нэ-мыц полицайхэм къуаджэм унэшъуакІэ шагъэуцугъ: зэкІэ къуаджэм дэс цыфхэм нэмыц техакЮхэм апае Іоф ашІэн, «щылэкІэ дахэу» къахыгъэм пае мэкъу агъэхъазырын, лэ-жыгъэр Іуахыжыын, былым-хэм шабэ къаКІахын фэягъэ. Гъогухэу чылэм иІэхэм, джащ фэдэу чылэм пмычхыгъэу къа-лэу Краснодар кыКІэу хыІу-шъом кІорэ гъогум ягъэцкІэ-жыын хэлэжъэнхэ фаеу унашъо къуаджэм шашыгъ. Ащ изэ-шІохын хэмылажъэрэм иІоф кІэкІы зэрашІыштри къуа-джэм дэххэм арылагъ. Іофы-шІэ кыдэмыкІырэм емыкІоу дзекЮхэу рагъэжъагъ. Джащ фэдэу къуаджэм дэт колхозэу «Путь Ильича» зыфиІорэм

итхъаматэщтыгъэу ильэс 70-рэ зыныбжэ ЖэнэлІ Аюбэ къа-мышъышъо ашыгъагъ.

Анахъ лэшэу кыин зэрагъэ-лээгъуштыгъэхэр къуаджэм кыдэнэгъэ бзылфыгъэхэу зилыхэр фронтым Іутхэу за-ощтыгъэхэр арыгъэх. Зилыхэр коммунистхэу, комсомольцхэу фронтым Іутыгъэхэм яунэхэр чэши мафи кыалыхъуштыгъэх, лэшэу алыплъэщтыгъэх. ЗиІофхэр дэигъэр тикъуаджэкІэ МэшфэшІу Зэчэрые иунагъу. ВКП(б)-м и Теуцожь райком ар исекретарыгъ. ЛІыхэсэ Хы-сэ Теуцожь райисполкомым иІофышІагъ, партизан отря-дэу «Ворошиловец» зыфиІо-рэм хэтгыгъ. Хъодэ Юсыф Теу-цожь районым ихыкумы-шІагъ. Ахэм яунагъохэм арыс-хэми бэ зэрарэу арахыштыгъэр.

Ильэс 70-рэ хъугъэ нэмыц техакЮхэр тирайон зырафы-жыгъэхэр. Зэошхом тхъамы-кІэгъуабэ иунагъокІи ышъхъэ-кІи хэти кыфихыгъ. Хэтрэ цыфи тыркъоу ашкІэ телъыр шІэлфэ хэкЮлКІэштэп.

ГушыІэ шэрыо адыгэмэ яІ: «БлэкІыгъэр зымышІэрэм не-пэрэ шыІаКІэр ышІэштэп». ТхъамыкІагъоу тицЫфхэм зэ-ошхом аригъэщэчыгъэр зыфэ-дизыр кэІогъуай. Зэошхом имашІо хэтхэу зибын-унагъо кымыхъажыхъу фэхыгъэхэр пщыгъушъэхэ хъуштэп. Зэо-шхом итыркъо телъэу непэ кытхэтхэр нахъ макІэ мэхъух. Ахэм тыналэ атетын фае, дгъэшІонхэр, тафэгумэкІы-нын, щысэтехыпІэу егъашІэм тиІэнхэр кыалэжыгъ.

ХЪОДЭ Сэфр.

ІофшІэным иветеран.

Сурэтым итыр: **Хъодэ Сэ-фр.**

Гум кыинэгъэ тыркъохэр

Кум сисэу тадэжъ сыкыдэ-хъажыгъ. Шыхэр кыкІа-тІупщхи, кушъом рапхыгъэх. Уц цІынэ ахэм ястыгъ. Ащ ыуж сыгушІоу гранатхэу сЫ-гыгъэхэр згъэбылгыгъэх. Тіэ-кІу тешІагъэу сыгу къэкІыгъ запалхэр кысхынхэу. Ахэр авторучкэм фэдэх. Уатэр къас-шти сызеоом джащ лыпытэу къэуагъ. Метрэ зытІушэу си-дзыгъ. Омакьэр зызэхэхым тиунэ исыгъэ дзэкЮлхэр зэкІэ кыкІыгъэх. Сымэхыгъэу сы-щылгыгъ, тіэкІу сиякыыл кы-зэкІоужым кыэслээгъугъ си-сэмэгу Іашъхъэ пытхыгъэу, лыыр лыынфэхэм агъэцІырэу. Джащ лыпытэу тигъунэгъу Хъазрэт икузэкІэтэу шагум дэтыгъэм сырагъэгъуалъхы, Пчыхъалыкыуае госпиталэу кышчызэІуахыгъэм сащагъ. Ар къоджэ советыр зычІэт унэм хэтыгъ. Джащ лыпытэу

сІашъхъэ кыблэкІэу пахыгъ.

А лээхъаныр лэшэу кы-нынгъ. Непэ тидзэкЮлхэр къуа-джэм дэсыхэмэ, неущ къабгы-нэщтыгъ. МэфитІу е мэфитц тешІэ кысэ районым нэмыц-хэм аштэщтыгъэ, етІанэ ти-дзэкЮлхэм къатырахыжы-щтыгъ. Госпиталым чэщ-зы-мафэ сычІэлгыгъэу хирургэу операцияе сызышІыгъэм си-гъунэгъу бзылфыгъэу кыз-дычІэлгыгъэм кыриІуагъ пчыхъэм госпиталыр дэкІы-нышъ, нэмыкІ чыпІэ кІонэу. Сыда пІомэ пчэдыжыым нэ-мыщхэр къуаджэм кыдэхъа-щтых. Хирургым кызыэри-Іуагъэм фэдэу чэщым госпи-талым сыкычІахыжыи, ащ

пемычыжъэу шысыгъэ Хъут Ахъмэд иунэ сыкхъахыжыгъ. Нэмыцхэри пчэдыжыым къуа-джэм кыдэхъагъэх.

Пчыхъалыкыуаерэ Хъа-лээкыуаерэ азыфагу километ-рэ зытІуш нахъыбэ илэп. Ащ сыкырашчыжъэу, чылэм сы-къашъжыфэ пчэагъэрэ нэмыц полицайхэм кур къагъэуцугъ. «Кто там лежит, партизан, да?» — аІоти, чыхІанэу сте-хъуагъэр кыстырадзыти кы-сэшІыштыгъэх. Сыдэу шыт-ми, джауштэу тадэжъ сыкхъа-щэжыгъ. Синасып кыхыгъэ тикъоджэ адыгэ Іазэу Урсэкъо Амырзанэ дэсэу кызыэрэчІэ-кІыгъэр. Ар кысэІазэзэ, си-гъэхъужыгъ. Ащ кысфитІа-

ШЭУДЖЭН РАЙОН КЪЭБАРХЭР

Лэжыгъэм кІымафэми «Іоф фешІэ»

Мэкъумэщ хызмэтшІапІэ инэу «Агрокомплекс» «Шовгеновский» зыфиІорэр лэжыгъэ зэфэшъхъафхэм якъэхъыжынкІэ районым пэрытны-гъэр щызыІыгъхэм ясатыр хэт. ИкІы-гъэ ильэсым ибжыхъэ кІымафэр изы-хышт лэжыгъэ зэфэшъхъафхэу гектар 1500-м ехъу ащ шапхыгъ. Бжыхъэ коцым рагъэубытыгъэр гектар миным кхехъугъ. Бжыхъасэхэр зэкІэ дахэу кызылэыхэкІыгъэх.

ХызмэтшІапІэм иагроном шъхъа-Іэу Тэхъумэ Айдэмыр кызыриІорэм-кІэ, бжыхъасэхэм языхт уигъэрэзнэу щыт. Ахэм цыгъо-шъуаехэр ахэгъэкІо-дыкІыгъэнхэмкІэ ІофшІэныбэ зэрэзэ-шІуахыгъэри ащ хегъэунэфыкІы.

— Мэзаем ыКІи гъэтхэпэ мазэм бжыхъасэхэм тызэрэшІушІэшт мине-

ральнэ чЫгыгъэшІухэм язэгъэгъотын ты-фежъагъ, — еІо Айдэмыр. — Апэрэ чЫгыгъэшІу тонн 60-р къатши гъушъа-пІэм щыдгъэтІылыгъ. Тимеханиза-торхэу Жарэкъо Азэма, Тутарыш Рус-лъанэ, Хъакурынэ Рэмэзанэ ыКІи нэ-мыкІхэм бжыхъасэхэм чЫгыгъэшІухэр зэрахатэкъошт техникэр зэтырагъэ-псыхъэ.

Джащ фэдэу, районым щызэхэщэгъэ фермер хызмэтшІапІэхэми гъатхэу къаКІорэм зыфагъэхъазыры. Къуаджэу Пщыжъхъаблэ щыщ Абрэдж Мыхъа-модэ чЫгу гектар 500-у кыфэгъэза-гъэм щыщ ІахышІу бжыхъэ коцым ригъэубытыгъ. Ащ зэрэшІушІэштхэр джы кызылэкІегъахъэх. Фермерым тех-никэ зэфэшъхъафэу иІэр макІэп. Ахэ-ри гъэтхэ ІофшІэнхэм афегъэхъазырых.

хъагъ. Джащ фэдэу, псэуалъэу симэ-джэщым ыгъэфедэхэрэми арашІы-лагъэр макІэп. Палатэхэм пІэкІоры-кІэхэр ыКІи пхъэнтІэкІухэр арагъэ-уцагъэх. Нэфэшъхъафэу ящыкІагъэ-хэри зэрагъотылІэжыхъэ хъугъэ.

А пстэур зилэшІагъэхэр районым ыКІи ащ щышхэу республикэм ичЫпІэ зэфэшъхъафхэм ашыпсэухэрэр арых. «Агрокомплекс» «Шовгеновский» зы-фиІорэм игенеральнэ пашэу А. М. Мэ-рэтыкъом симэдэжыщым сомэ мини 170-рэ ыКІи цемент тонни 5 кыфи-тІупщыгъ. Къуаджэу Хъакурынэхъа-блэ кышчыхъугъэу къалэу Мыекъуа-пэ гъогушІу участкэу дэтым ипашэу Ш. И. Мэрэтыкъом сомэ мини 100 ыКІи псэолгэпхъэ зэфэшъхъафхэр къа-фаригъэщагъэх. Районым ит хызмэт-шІапІэу «Премиум» зыфиІорэм ипашэу

М. И. Лъэустэнджэлым сомэ мин 50, «Краснодарпромстройпроект» игенеральнэ пашэу Б. З. Тутарышым сомэ мини 100, Мамхыгъэ щыщ фер-мер цІэрыІоу А. Ю. Отэщыкъом со-мэ мин 30, «Адыгеялесэкспорт» ипашэу Р. П. Къэбыхъэм пхъэнтІэкІу-хэр, столхэр, шкафхэр симэдэжыщым кыратыгъэх, районым ит гъогушІ уча-сткэм ипашэу Н. М. Зэфэсым симэ-джэщым кыгъэгъунэрэ чЫпІэр къа-фызэтыригъэпсыхъагъ. Симэдэжыщым игъэцкІэжыын зилахышІу хэзышІы-хъагъэхэм ащышых предпринима-тельхэу Н. Шагуджыр, Э. Ламыкьор, М. Дзэукъожыр, къуаджэу Хъакуры-нэхъаблэ щышхэ Хъаткъо Айдэмыр, Мамырыкъо Бислъан, Кыкь Нурбый, Гышч Айдэмыр, Дзыбэ Руслъан, нэ-мыкІыбэри.

Сертификатхэр аратых

ИльэсикІэ узэкІэлэбэжыымэ, зэкІэ хэгъэгум фэдэу районми ны мылкъур къащыратэу рагъэжъагъ. СабыитІу-щы зышапІухэрэ унагъохэм кыралы-гъом къалэкІыгъэхэрэ ІэпыІэгъур ама-лышІу къафэхъу, арэуштэу Іофыр гъэ-псыгъэ зэрэхъугъэр унэгъо ныбжы-кІэхэми лэшэу ягуап. ИльэсикІым кы-кІоцІ Урысыем пенсиехэмкІэ ифонд икъутамэу Шэуджэн районым щыІэм ащ фэдэ ІэпыІэгъоу унагъохэм серти-фикат 683-рэ аритыгъ. ИкІыгъэ ильэ-сым ишэкІогъу мазэ а кутамэм ипа-щэу К. П. Хъаткъом къуаджэу Къэбы-

хъаблэ щыщ ны ныбжыкІэу Ламыкъо Оксанэ тхылъэу ІэпыІэгъу зэрэфэ-хъуштхэр ритыгъ.

— Районым щыщ унэгъо 340-мэ ны мылкъур тэрэзэу агъэфедатгъ, — къе-Іуатэ К. П. Хъаткъом. — Ахэм ащы-щэу унэгъуи 160-мэ яунэхэр зэтыра-гъэпсыхъанхэм фэшІ банкым чЫфэу кыІахыгъагъэр зэкІагъэкІоужыгъ. Унэ-гъуи 180-мэ япсэупІэ унэхэр зэтыра-гъэпсыхъагъэх.

ТХЪАЙШЪЭО Тасим.

АР-м изаслуженнэ журналист.

Сымэджэщым ІэпыІэгъу фэхъух

Районым гупыкІ зилэ цыфэу шы-псэурэр макІэп. Ахэр гъот макІэ зилэ унагъохэм, зизакъоу псэухэрэ сима-джэхэм, нэжэ-Іужхэм адэлэпыІэх. Ащ даКІоу район сымэджэщым изтегъэ-

псыхъанкІи ахэм яшІуагъэу къагъаКІо-рэр макІэп. Ильэсныкъо горэкІэ узэ-кІэлэбэжыымэ сымэджэщыр зылээгъу-гъэм джы кышІэжыгъуае фэхъуш. Ащ иІуплэ дэхэ дэдэу зэтырагъэпсы-

Унэгъо шІагъу

Хъут Ибрахимэ милицием ІофшІэгъэшхокхэр щыріІэх. ІкІэлэгъум ригъажы, зигтэпсэфынэу тІысжыкын охуфэ илъэс 35-рэ милицием иучастковэ инспекторэу Іоф ышІагъ, къоджэдэсхэм ярэхъатныгъэ къэухъумэгъэным хъалэлэу фэлэжыагъ, цІыфхэм шІу заригъэлэгъунылэкІыгъ. А лъэхъаным непэ полицием отдел зэфэшхыафхэу иІэхэм афэдэхэр шыІагъэхэп. Къыгъэгъунэхэрэ чылагъохэм мыхъо-мышІагъэхэу адэхъухъэррэр экІэ шыпкъагъэ хэлъэу зэхэзыфштыгъэр Ибрахим. Джары экІэм непэ къызынэсыгъэм Пете шІу зыкІалъэгъурэр, лытэныгъэ зыкІыфашІырэр, залъэгъукІэ фэцэхэу зыкІыпэгъокІыхэрэр. Цыфхэм ямызакъоу, Хъут Ибрахимэ иІофшІагъэхэм къэралыгъом ифэшшошэ уасэ къазэрэфшІыгъэр къэзыушыхъатхэр бгъэхалъхэхэри иІэх.

Къыфэдгъэзэжыкын джы мытхыгъэр зыфэгъэхыгъэ Хъут Аскэр. 1959-рэ илъэсым къэхъугъ. Пэнэжыкыое гурыт еджапІэр 1976-рэ илъэсым къызеухым, Къэбэртэе-Бэлъкъар университетым механикэмкІэ ифакультет шеджагъ. Ащ ыуж Тульскэ хэкум агъакІуи, илъэсырэ ныкъор инженер-механикэу къыщылэжыагъ.

1983-рэ илъэсым икъоджэ гупсэ къызегъэзэжыкын, Пэнэжыкыое совхозым иинженер шхъаІэу ІофшІэныр ригъэжыагъ. Нэужым къыдэгъушыагы, къеушшынгыи шымыІэу, лъым иджэмакІэ къыгъэушыгъэм фэдэу, иІофшІэн зэблэхэу. 1985-рэ илъэсым Ленинград макІо, СССР-м хэгъэгукІо ІофхэмкІэ и Министерствэ и Апшгъэрэ илъэс курсхэр къеуыхышъ, къегъэзэжы.

Адыгъкыалэ милицием иучастковэ инспекторэу ІофшІэныр щырегъажэ. Нэужым милицием уголовнэ лыхъонымкІэ инспекторэу, еІлан ащ иоперуполномоченнэ шхъаІэу агъэнафэ, илъэс зыхыблэ а ІунаІгъэм аІутыгъэу, щытху хэлъэу ипшгъэрылгъэр

Непэ нэлъасэ шъузыфэтшы тшІоигъор Теуцожь районымкІэ къуаджэу Пэнэжыкыуае икІэлэ-пІугъэу, полицием иполковникэу, Урысые Федерацием хэгъэгукІо ІофхэмкІэ и Министертвэ имежмуниципальнэ къутамэу «Адыгейский» зыфилорэм ипашэ игуадзэу, полицием ипашэу Хъут Аскэр. Ащ шыІэныгъэ гъогуоу къыкІугъэм, ищыІэкІэ-псэукІэ, иІофшІэкІэ-зекІуакІэ такытемыгушыІэзэ, кІэкІэу игугъу къэтшыны зигъогу рыкІогъэ ятэу Хъут Ибрахимэ. Хъаныкыо Пет зыфалощтыгъэм фэдэ хъумэ шІоигъоу гъэшІогъацІэу зыпІужыгъэ инанэ Петк ащ фиусыгъагъ.

Хъут Мурат.

зэригъэцакІэхэрэ къыдалытэшъ, милицием икъутамэу Пэнэжыкыуае 1994-рэ илъэсым къыщылэжыагъэм пашэ фашІы. 2001-рэ илъэсым къыщегъэжыагъэу Теуцожь ГРОВД-м ипашэ игуадз, криминальнэ полицием иІэшхъэт. 2011-рэ илъэсым къыщегъэжыагъэу УФ-м хэгъэгукІо ІофхэмкІэ и Министерствэ имежмуниципальнэ отделэу «Адыгейский» зыфилорэм ипашэ игуадз, полицием ипашэ.

— Ілъэс 26-рэ хъугъэу сыгукІэ къыхэхыгъэ сэнэхъатым, цыфхэм ярэхъатныгъэ къэухъумэгъэным, ягумекІ адэгощыгъэным зэрэслэкІэу сафэлажэ. А гъогу кын, гъогу шІагъом сызрэтэхъагъэм сырыкІэгъоужырэп. Джащ фэд, Ленинград сыкІыкІыкы, милицием иучастковэ инспекторэу Іоф шІэнэу зесэгъа-

Хъут Бислян.

жъэм ІофшІэкІэшІум ишгъэфхэр сзэгытэшІагъэхэу, а лъэхъаным ІэпыІэгъу, упІэжыгъу кысфэхъуштыгъэхэ нахъыжхэу Мамыекыо Кимэ, Ситкин Хъэсанэ, Едыдж Пшымафэ шІукІэ сыгу къэкІыжыкы.

Ащ ыуж тигушыІэгъу къытфилотагъ иІгъэсу икІыгъэм яІофшІэнхэр шэпхъэ гъэнэфэгъэхэм атетхэу зэхашхэзэ, гъэхэгъэшІухэр зэрашыгъэхэр, ащ фэшІыкІэ АР-м хэгъэгукІо ІофхэмкІэ и Министерствэ апэрэ чІыпІэр къазэрэфигъэшшошагъэр. Отделым ипашэу Ахыджэго РусІгъан республикэм хэгъэгукІо ІофхэмкІэ иминистрэ иунашэокІэ Чэчэным агъэІуагъэу шылагъэми, ычІыпІэ къырагъэнэгъэ Хъут Аскэррэ ежыррэ ялорэ яшІорэ зэхэлъэу, телефонкІэ зэдэгущыІэхэзэ

Хъут Аскэр.

ІофшІэнхэр нахъышІоу зэрэзэхашытхэм иамалхэр зэрэхъагъэх.

АР-м иминистрэу Александр Речицкэр мэээ зытфыхым къыкІоцІ зауІэрэ Адыгъкыалэрэ Теуцожь районымрэ ащыІагъ. Гъобэкыуае, Пэнэжыкыуае, Нэпшукыуае, нэмыкІхэми ашызэхашагъэхэ къоджэ зэІукІэхэм ахэлэжыагъ, ахэм полицием иучастковэ инспекторхэм отчетхэр къащаригъэтыгъэх, нэужым цыфхэм аІукагъ, зыгъэгумэкІыхэрэр къаригъэІуагъ, ІэпыІэгъу афэхъугъ. Адыгъкыали шылагъ, федеральнэ гъогушхоу М-4 «Донным» цыфхэм шІаІукагъ, ялэІухэр зэригъэшІагъэх, афигъэцІагъэх. Ащ изакъоп, тигъогухэм тхыамыкагъо горэ атетху-хъагъэмэ къэкІо, ыналэ къатет, яупІэжыгъу, яІэпыІэгъу. Якъулыкыу иІофшІэхэми автомашинитф къаритыгъ. Ащ ипэгъокІэу ежхэм альэкІ къагъанэрэп. Яминистрэ, якъоджэдэхэр къызэрашыгъыгъэр къызэрагъэшшыпкъэжыштыгъэм фэлажэх. ЗэгурыІохэмэ, зэдэІужыкыхэзэ зэрэпсэхэрэм къыкІэкІуагъ яотдел адрэ районхэм апэ зэришыгъэр. Джы таІгъкІэ коллективыр зыфэбанэрэ а щытхуцІэр зыІэкІымытІупшыныр ары.

Ащ пыдзагъэу гъэхъагъэу яІэхэр зыІэшІагъэхэм ащышхэр Аскэр къедгъэІуагъэх. Ахэр полицием и Пэнэжыкыое къутамэ ипашэу Шэуджэн Аслъан участковэ инспекторэу ХъокІо РусІгъан, ГъукІэлІ РусІгъан, эконо-

микэ бээджэшІагъэхэмкІэ оперуполномоченнэу Ехъулэ Казбек, урамхэм къулыкыу ащызыхыгъэр инспекторэу Шэртэнэ Азэмагъ.

Хъут Аскэр лІэшІэгъу пІланэм ехъурэ зыпылгъ сэнэхъатым зырэлажэу чэщ мыгъыбэ къэкІугъ, осыми ошхыми ахэтэу бээджа-шІэм лыхъуэзэ ядэжъ игъом къымыхъажэу бэрэ къыхэкІыгъ. ЧыпІэ къыныбэм, кІодыпІэ-щы-нэгъо чыпІэхэми арыфэу хъугъ. Ау ахэр къыІотэжыныр икІасэп, ІофшІэным шышэу елытгъ.

Ауштэу иІгъэс пчыагъэхэм Іоф зэришІагъэм ифэшшошэ уаси къэралыгъом къыфшІыгъ. Урысыем хэгъэгукІо ІофхэмкІэ и Министерствэ имедалэу «За отличие в службе» зыфилорэм иштетенищ, бгъэхалъхэхэу «Лучший сотрудник криминальной милиции», «За верность долгу», «90 лет уголовному розыску России», «200 лет МВД России» зыфилорэр къыфагъэшшошагъэх, 2010-рэ илъэсым полицием иполковник ашыгъ. Адыгэ Республикэм и Парламент ыкІи Адыгъкыалэрэ Теуцожь районымрэ ящыпху тхылхэхэри къыратыгъэх.

Іунагъуи дахэ. Янэу Лидэ УлапкІэ Шыкъултырхэм япхъу. ЕльэкІыфэ Пэнэжыкыое совхозым ичэмьщ пэрыгыгъ. Ишхъэгъусэу Заремэ ПшыкъуыхъаблэкІэ Хъакыуымэ япхъу, цыфхэм ІофшІэн къафэгъотыгъэнымкІэ Гупчэм шэлажэ.

Зышхъэгъусэхэм лъфыгыищ зэдагъотыгъэ. ШъэуитІур ятэ иІгъоу рыІуагъэх. Анахъыжэу Мурагэ УФ-м хэгъэгукІо ІофхэмкІэ и Министерствэ и Ростовскэ университет къыухыгъэу Краснодар и ТыгъэкыохъепІэ округ уголовнэ лыхъонымкІэ иоперуполномочен, полицием икапитан. Бислян УФ-м хэгъэгукІо ІофхэмкІэ и Министерствэ и Московскэ университет къыухыгъэу Брянскэ хэкум шэлажэ, полицием илейтенант. Япшыагъэу Беллэ Пшызэ мэкумэщ университетым финанссымрэ кредитымрэкІэ ифакультет къыухыгъэу «Краснодаргазстрой» шэлажэ. Аскэр ышнахыкІэу Рустами полицием иІофшІэу Краснодар шыІ.

НЭХЭЕ Рэмзан.

Сыдэуштыгъэ илъэси 100 къэбгъэшІэшта?

Ілъэси 100-м еху къэзыгъэшІэгъэ цыфэу тиреспубликэ исхэм япчыагъэ 47-рэ хъоу шагъэнэфэгъагъ 2010-рэ илъэсым рагъэкІокІыгъэгъэ аужырэ цыфкІэтыкыжыкынэу тикъэралыгъо шыкІуагъэм.

Адыгеим статистикэмкІэ икъулыкыу зэрэхигъэуныфкІыгъагъэр цыф бэгъашІэу тІІэхэм зыныбжэ илъэси 105-рэ, илъэси 107-м нэсыгъэхэри ахэтхэу ары.

Цыфхэм къагъэшІэрэ илъэс пчыагъэр сыдигъуи зэфэдагъэп ыкІи зэфэдэп. ГушыІэм пае, мыжъо лІэзэуштыгъэхэр, урым пачыхъагъум илъэхъан — илъэс 35-у ары зэрагъэуныфыгъэр, тхыгъэжхэм къызэрахафэррэри. Джырэ уахътэм цыфхэм гурытымкІэ илъэс 70 — 75-рэ агъашІэ. Ау зман псэуэми цыф бэгъашІэхэр шыІагъэх. Хэти гъэшІэкІыхэ хъуным, псауныгъэ

дэгъу иІэным джыри кІэхъопсы.

Лъэпкъым ыусыгъэ ІорыІуатэхэм, тхыдэжхэм, гушыІэжхэм ыкІи Іотэжхэм адыгэхэми илъэсыбэ къэзыгъэшІэгъэ цыфхэр зэряІагъэхэр къахэхыкы. Жы дэдэ хъужыгъэхэр къушхъэ лъагэм зэрэрадзыхыжыштыгъэхэми ар къеушыхъаты. Нарт эпосым къыхэфэрэ Сэтэнэ Гуащэми илъэси 150-рэ ыгъэшІагъэу къыднэсыжыкыгъэ къэбархэм къахэфэ.

КъушхъэчІэхэр нэмыкІ лъэпкъхэм ялыагъэу бэгъашІэхэу зэрэщытхэр бэшІагъэ загъэуныфыгъэр, игугъу зашІырэр. Зы чыпІэм цызэдэпсэурэ цыфхэм ащышхэм адрэхэм ялыагъэу илъэс 30 — 50 фэдизкІэ нахыбэу агъашІэу зыкІэхъурэр зэрэдунаеу врачхэми, психологхэми гъэнэфагъэу къышІагонэу джыри ашІэрэп. Ау цыфым ипсауныгъэ зыгъэпытэу ыкІи къызэтэзыгъа-

нэу шыІэхэр бэшІагъэ къызыхъагъэшыгъэхэр, ахэр къушхъэжэ къабзэр, шхын къызэрыкІохэр, ррэхъатныгъэр ыкІи угу умыгъэкІодыныр арых.

Кавказым цыпсэурэ цыфхэм яшхынхэр ахэм япсауныгъэ къызэтэгъэнэгъэным фэлажэщытгъэх. Адыгэхэми яшхыныгъохэр ежэ-ежырэу къыхахыгъэхэу, зыщыпсэхэрэ чІыпІэм тегъэпсыхъагъэхэу, апкъынэ-лынэхэм къымыхылылэкІэхэу шытыгъэх. Лы пшэримрэ гъэжыагъэхэмрэ якъаигъагъэхэп, гъэщыр яланэмэ атэкІыштыгъэп, шыбжыкыи стырыр агъэфедэщыгъ. Тхыау гъэтэджыгъэм хэшІыкІыгъэ хъалыгъум ыпэу гъажыомрэ натрыфымрэ ахэшІыкІыгъэ пІастэр мафэ къэс яшхыныгъуагъ. Ахэм афэдэ шхыныгъохэр цыфым ынэгъукІэ онтэгъу хъухэрэп ыкІи шІуагъэу ахэлъыр пкъышшолым псынкІэу хэхэх.

Врач зэфэшхыафхэм упІэкІун-зэгъэпшэнхэу ашІыхэрэм цыф бэгъашІэхэм анэгъухэм Іоф зэрашІэрэ сабыіхэм яехэм

афагъадэ. Ахэм хагъэуныфкІы адыгэхэм ятэжэ пІашгъэхэм ашхыштыгъэхэр джыри къаІэкІыкІорэ лІэужхэми зэрагъэфедэхэрэм инэу ишІуагъэ къэкІоу. ТапэкІэ шыІэгъэ адыгэхэм яланхэр зэрашыштыгъэхэмрэ тэ къытедгъэуцохэрэмрэ бэкІэ этекІыхэми, адыгэ унагъохэм янахыбэм чэмхэр аІыгъых, арышъ, гъэщыр яунэмэ арыкІырэп. Шхыныгъо псэури пІоми ухэмыукъонэу, аушхэрэхырэм шыбжыкыи стырыри, шыбжыкыи плъыжэ хъаджыгъэ ІэшІури ахалъхэх. Ахэр яхатэхэм къащагъэкІых, къабзэх.

Психологэу А. Черновских зэригъэуныфыгъэмкІэ, бэгъашІэхэр гумэкІылэхэу, хъурэ псэуэми зарагъэхэу шытыхэп. Шэныгъэлэжхэм яшІошІыкІэ, цыІэныгъэр шІу зылэгъухэрэр, нахышІум шыгугъыхэрэр, хъурэ псэуэми гушІуагъо горэ ахэзылгъагъохэрэр арых нахыбэ зыгъашІэхэрэр.

Жымы икъэбзагыи мэхъанэшхо иІ. Адыгеим икъушхъэхэм яжы къабзэ икубическэ сантиметрэ пэпчэ аэроион мин 20 хэлъэу специалистхэм агъэуныфыгъ.

Хым къытекІырэ жым хэлъыр мини 2, Урысыем игурыт шъолъыр — аэроион 200 — 1000.

Адэ Іоф зыщытшІэрэ чІыпІэхэм сыд фэдэжыа къащытшІэрэр? Дэгъоп. Анахъэу компютерхэр, оборудование зэфэшхыафхэр зычІэт унэхэм жъэу арытым ишІуагъэу къытэкІырэр макІэ. Сыда пІомэ кабинетхэм арыт жым икубическэ сантиметрэ аэроионэу хэтыр 10 — 20 нахъ хъурэп.

Джары тикъушхъэхэм къащытшІэрэ жыр Іээгъоу бэмэ зыкІаІорэр. Ахэм ащыщ АР-м зекІонымрэ зыгъэпсэфыпІэхэмрэкІэ и Комитет иотдел ипашэу Генрих Дерзиян. Ащ къушхъэхэр шІу елэгъух, яжы къабзэ икІас. «Пшхъэ мэузымэ, угу мышІумэ, упшыгъэмэ, зыбгъэпсэфыи пшІонгъомэ, къушхъэм кІо. УзыгъэгумэкІырэ псэуэри ащ къыщыуныт, уиуэ хъат-къуртхэри хъужыштыкы», — еІо ащ. Ежымы уахътэ иІэ зэрэхъоу, сыхъатІо нахыбэ къэмыгыштыкыи, жы къабзэ къызщыцшІэт къушхъэхэтыхэм зафэгъазэ.

ШЪАУКЪО Аслъангуащ.

Рассказ клэкхэр

Мэз гьунэм гьошью чыохэу илэм чыгэешхо ит. Игьомылэ зыдигошын гьунэгьухэр илэхэпти, кыклаеу кыггэ. Ышхьапэ уашьом клэо, икьутамэхэм хьоопщаоу заушьомбгьугь. Ин пстэуи зэрэшэнэу, имылахьмэ алтыбанэзэ, пэмычыжьэу шытыггэ зэрыджэе чыг цыклум лы-лэси, ижьау чыггэуцагь. Зэрэиным рыгушхоу, рыпагэу чыгаем зэрыджаем рилуагь:

— Е-о-ой, сыкьыоплышгь сьдэу утхьамыклэ дэд. Сижьау учлэтэу, гьэ реным тыггэ кып-темыпсэу уиыашлэ кьэпхьышт. Моу зэ сэ кьысэплэ, етланэ мэз лэныкьом плэз. Ащ хэт чыг пстэумэ сашьхьарэщы. Якьута-мэхэр пьлгыггэхэу, фызыггэхэу агоушхуаггэх, сэ хьоопщаоу зысыушьомбгьугь. Цыфмэ чыжьэкклэ сыкьалэггэу, гьэма-фэрэ тыггэнэстырым мэлэхьохэм, чэмахьохэм сижьау языггэпсэфып, бжыхьэм мэзыкьохэр ыггьатхьэу симышкьлү ашхы. О хэт урищыкьлагьа, ушылэми цыфхэми псэушхьхэ-хэми ашлэрэп.

— Хьау, ауштэу цыггэп, — ыштаггэп зэрыджэе чыг цыклум. — О кьызэрэпэрэм фэдэу зымы сырымьыкьлэггэ дэдэп. Гьатхэм сикьэггэггэ фыжьхэмклэ дунаир кьэсэггэ-клэракклэ, бжыхьэр жьуггэу кьыслэггэсхы, сикьэггэггэмэ шьоу ахахы. Ар цыфмэ гьомылэ афэхьу. Усаклохэм усэхэр сфызэхалхьэх. Бжыхьэм...

— Сьд пьаггэкклэ, ситхьа-

мыклэжэ, сэ укьысклэхьан, укьысэнэкьокьун плэз-кышггэп, — зэрыджэе чыгыгым кьыриггэжьаггэр кьеухыфэ ежэшггэггэп чыгаер. — Моу зэ кьысэплыба, етланэ о зэп-лыжьыба! Упштыггэу, уфызыггэу сижьау тхьа-

ПЭНЭШЬУ Сэфэр

гьунэггэу мэзыр кьыггэаджэу, иджэрпэджэжэ чыжьэкклэ кьэлэу шхыггэ чыгаер. — Сапэклэ кьэтыр нафэба, сижьау учлэтэу уиыашлэ кьэпхьышт, сэ сыопэггэклэу сыпшхьарытышт...

Гьэмэфэ ошхым кьыггэжэу кьыублагь. Ошггэпшэ шлуцлэ онтэггухэр, ераггэу заггэзэу

Чыг паг

мыклэ цыклоу учлэт, дунаим утэмыты фэд, узылэггэурэ щылэп.

— Узэрэиным пае илыггэу узшлэмышлыжэ, — зэрыджэе чыгымы риложыгым кьыггэ-тыггэ. — Илыггэу зыпэ зы-лэтхэрэм кьыхьуллэрэр зыщы-мыггэггэуш. Уапэклэ кьэтыр пшлэрэп.

— Хьа-хьа-хьа! — лэшэу,

кьохьэлэ-кьыблэ лэныкьом-клэ кьыкьозэрэхыггэх. Ошггэуап-щэхэр зэлитхьэу пчыклэр джэ-гуштыггэ, шыблэри лэшэу гьуаггэоштыггэ, хэгубжыкьызэ заггэри гуиы-псэхэу «кланч» риггэлоу зиухьэщтыггэ. Чыггэе чыгышхом ишхьашыггэу жьыгу фэмышггэрэм фэдэу кьеуи, зэфэдитлоу зэггуйггэтхьыггэ. Бжыхьэ жьыбггэшхоу кьылы-

ггэм чыг сэкьатыр рикьы-кыггэ.

Чыггэешхор зышхьарымы-тыжэ зэрыджэе чыг цыклум тыггэ кьытепсэ зэхьум зиш-таггэ, кошаггэ. Гьатхэм кьэггэ-ггэ фыжьыбзэхэмклэ зифэпаггэ. Кьуаджэм кьыбыбыкьыггэ бжыхьэр хьаклэу кьыфакло-щтыггэх. Бжыхьэ зэхьум зэ-рыджэ лэрам плыжьыбзэу тыггэм пэжыггухэрэп цыфмэ кьалэггэу, кьымафэм кьашь-хьапэжыггэу алозэ, ягуаггэу пачхи ядэжэ ахыггэх.

Чыгаер икьутамэхэм ате-ггэклэггэу лыжэ сымаджэу плэм хэлгым ехьыггэу чыгум телыггэ. Ащ зэрыджэе чы-гыр фыреплэггэки, кьырило-щтыггэхэр ыгу кьэклэжыггэ-ггэхэу фидзыггэ:

— Кьыбггэурылаггэба джы илыггэу зыпэ зылэтхэрэм, шхьашыггэу жьыныр зыкласэ-хэм кьыхьуллэрэр?

Зызэриухьыжыггэм фэдэ лэ-убытыпэ чыггэежыггэм илэпти, зиушггэфыггэ.

Урысмэ зэралоу, мафэм мэ-шлонэф пьыггэу улхыггэуэггэки, Тыггужыкьо Асхьадэ нахь цыфышлү бггэотынэп. Сьдклэ утефаггэми, илахэм укьыггэ-укьыггэжыггэм, упчлэггэжэу пшыггэмэ, уиыггэошчэнэп, шлу кьыбдэхьумэ шлоиггэон. Ышггэо кьыпфытырихыжыггэу зыфа-лорэм фэд. Ауштэу зыкласлорэр сэ шхьхьэкклэ сырихьылэггэа-пшэ ары.

Ахьщэ чыфэ сымыггэотымэ мыхьунэу сышлонаггэ. Бэп сищыкьлэггэаггэри, сомэ минипшл нылэп, ау сьд алорэр, зилэм чы-лэр ехьакклэ, зымылэм яни фэ-хьакклэжыггэрэп. Сэрклэ баггэ.

Асхьадэ бизнесым апэу хэ-хьаггэхэм ащышэу иггэот дэхэ-кьлаети, ащ дэжэ лэгуагло сы-кьлауаггэ, сыкьымыггэуукьыггэжы-нэу сызэрэщыггэуыггэри есгуаггэ.

— Ащ пае укьэггэжэнэна, ситхьамыклэжэ, боу кьыостын, — ныбджэггэу хьалэггэжэ фэдэу зыкьысфисшлэу кьысигуаггэ. Ащ лыпыггэу зыжэхэсьдзэу лалл эсщэкьымэ шлоиггэоу сыгукклэ сыкьэхьуггэ, джащ фэдизклэ сы-фэрэзаггэ Асхьадэ, ау ащ кьы-клэлэыкьлауаггэр ары тлэклэ сыгу римыхьыггэр. Игушылэ зэ-пиггэуи клэгупшысыхьэ фэдэу зыкьышлэ, кьыпидзэжыггэ. — Кьэралыггэор боу бай, ау ащ ифедэ хэмьлэггэу...

— Кьызгурылауаггэ, кьызгу-рылауаггэ, — кьыломэ шлоиггэор кьэсшлэггэахэу сыкьэггэулаггэ.

— Сьд фэдиза?

— О уиыггэтыркклэ члэггэ-быпэнэп, — ыгу «кьызэрэсфэ-ггэурэр» Асхьадэ кьыхьыггэ. — Кьэралыггэом чыфэ кьылышхы-мэ, уахьтэу зэрэптелыггэм елы-тыггэу хэбггэхьон фэе процент пчьаггэом фэдиз дэди сфэлэ-шггэунэп, ау сэ кьыуасломэ

пшлэшггэ мыхьункьлэ мэхьушггэ, ащ клэупчлэ, етланэ егупшыс. Укьэзэггымэ кьысалу, боу си-гуаггэу уиыггэу пфэггэггэжлэн.

Инэу гуаггэ сщыггэу кьы-сигуаггэу. Сьдэу хьумэ ащ фэдэ цыфышлү дэдэм уфэмы-рзэн!

Ар апэрэми, Тыггужыкьо Асхьадэ зэрэщыфисшлү дэдэр зыщызггэуэнэфын чыпклэхэм нэужымы мызэу, мытлоу сэ сшхьхьэкклэ сарихьылаггэ.

сехьуапсэщтыггэ. Сэ сизакьоп, ащ емыхьуапсэрэ тикьуаджэ шаклоу дэхэм ахьтыггэп.

Ыныбжэ хэклэуати, шакло клонэу Исмахьилэ иамал кьы-мыхьыжыггэ зэхьум, бэмэ зыра-ушэтыггэ шхончыр кьыкьлэкла-хымэ ашлоиггэоу. Осэ дэггэуи ратыггэу ралоггэтыггэ, ау ежэ-ри ар илыаплэти, зымы ыггэ-дэлон ыльэкьыштыггэп.

Исмахьилэ гьой-щаеу зызэ-хэсэхым, ыдэжэ сымэджаплэ

ишхонч кьысищэнэу кьызэ-рэсигуаггэм игуггэу кьызфэ-сэшлэ, мыхьун дэдэ горэ кьэсгуаггэу кьысщыггэхьоу плэаглаеу кьысэплыггэ.

— Ора Исмахьилэ ыггэде-лэнэу кьыггэотыггэр? Джары, Шумаф, узэрэмысэнаущыр нафэ кьэзышлэрэр. Джары уиыггэоти зыкьламаклэр. Зыдихьы-жыггэм ымышлэу кьыкьлэнэггэ шхончыжыггэ о кьыпклэклдзэ-жыггэм ыгу хэлэ. Ащ о гу лыш-

ишхонч Асхьадэ ыщэфыггэу зызэхэсэхым. Кьысэзылауаггэр синыйджэггэу Тембот ары.

— Ы?! — зэхэсхыггэр зггэшлаггэоу сыкьлэуукьыггэ. Сшлэшггэ зггэжыггэу сыфэггэп. Исмахьилэ ишхонч сехьуапсэу игуггэу сшлэу бэрэ зэхыггэ-ти, кьысэсэмэркьэуэггэу ары кьызэрэсщыггэу. — Шып-кьэп, Асхьад ащ фэдэ цыфэп, — сгуаггэ. Шхончыр кьыси-щэнэу Исмахьилэ кьызэрэси-гуаггэр Асхьад кьызыфэсэ-гуаггэм кьысигуаггэми щыз-ггэггэзаггэ.

— Е, сиделэ тхьамыклэ, ар о пшлэшггэ хьуггэ, арба! — Тем-бот кьыздэхьащыггэ. — Ащы-ггэу Асхьад зыфэдэ дэдэм о джыри икьоу ушыггэуазэп. Ифедэ хэмьлэггэу ащ зы лэ-бэкьу пфидзыггэп, ифедэ кьыхьэклэныклэ ышлэмэ, кьызэ-рэоблэни щылэп. Синыйджэггэу цыхьэ фэсшлэ сшлоиггэуаггэ, ау кьыздэхьащыггэжыггэи мэхьури сыгукклэ зыдэссыггэ. Асхьад фэдэ цыфышлур кьысэшхьо-жыггэныр сшлэшггэ зггэжыггэу сыфэггэп. Ащ дэжэ сыклоу сеупчлэмэ, шыпкьэр кьыси-мылоным сытешыныхьы зы-фэггэжыггэп, Исмахьилэ дэжэ сыкьлауаггэ.

— Асхьадэ уишхонч еп-щаггэу зэралорэр шыпкьа? — сеупчлыггэ.

— Шыпкьэ, — ылауаггэ. — О укьылымыкьлэжыггэ зэхьум кьызэрэсщыггэуэггэу укьлэггэ-жыггэу ары. Ар кьыушыхьа-тыжыггэ Асхьад сишхонч ыщэфымэ шлоиггэоу садэжэ кьызэкьом. Укьлэггэжыггэу, умыщэфыжыггэу ары кьыси-гуаггэр. Кьысэлэггэу зэхьум сикьэуукьыггэ.

Ащ сшлэшггэ кьыггэжыггэ Тыггужыкьо Асхьадэ «зэрэ-цыфышлү» дэдэр!..

«Цыфышлү»

Ахэм ащышэу джыри зы хьу-ггэ-шлаггэ кьышггэуфэсшлэггэ, енггэуаггэ ащ ыуж шьори кьыжггэурымылонклэ Асхьа-дэ кьэсгуаллэрэр «зэрэшып-кьэр».

Синыйжыкьлэггэу кьышы-ублаггэу шэклоным сыфэ-щаггэ. Хэта шаклоу шхонч дэггэу илэным фэмыер. Ти-кьуаджэ щыш Лэпшггэкьо Исмахьилэ заом хэтыггэ, Бер-лин зыштаггэхэм ащыщыггэ. Заор аухи кьуаджэм кьызэ-кьожым, Германием кьыри-хыггэу шхонч дэггэу дэдэ илаггэ. Ащ идэггэуэггэ зыщыз-ггэуэнэфын чыпклэхэм сари-хьылаггэ. Исмахьилэ бэклэ сэщ нахьыжыггэми, шакло ты-зэдаклоу хьуштыггэ. Шхончым кьымыхьынэу кьысщыггэу чыжэу щылэ лэуэщлэым е-хьакклэ-кьуакклэм зэорэм на-хьыбэрэмклэ чыпклэ ринэ-щтыггэ. Ащ фэшл ишхонч

сыкьлауаггэ. Лэшэу гуаггэ шы-хьуггэ. Шэкло кьэбархэм та-рыгушылэу бэрэ ыпашхьэ си-сыггэ.

— Шумаф, — ылауаггэ Исма-хьилэ сыкьыкьыжыггэм гухэлэ сшлэу сыкьызэггэжыггэ, — сэ пклэ сшлэггэп, шаклоу сыз-дэкложыггэм щылэггэп, сишхонч лэшэу укьэхьуапсэщтыггэшггэ, ащ фаеу сауж итыр бэмэ, ош нахь тефэу ахэмыггэу кьыс-щэхьушггэ, уфаемэ кьыоссэ-жыггэм. Уасэри члэггэжыггэп, сомэ шьитф кьысэптымэ се-зэггэщтыггэ.

Зэхэсхыггэом сыкьыггэгу-шлуггэ. Шхончым идэггэуэггэ елытыггэжэу, уасэу кьышлы-ггэр бэп, ау а уахьтэм ащ фэ-диз ахьщэ естынэу сэ сшлаг-гэггэп.

Асхьад гьогум сапэ кьызы-щэфэм, ащи шэклоныр зэри-класэр сшлэти, тызэрыгушылэ икьун кьэдггэотыггэ. Исмахьилэ

таггэп, шлу дэдэ горэ кьыпфе-шлэу кьыпшыггэуи, угушлуггэ.

— Хьау, Асхьад, — фэсы-даггэп, — а шхончым фаеу, осэ дэггэуи кьэзыггэуи ыдэжэ кьа-клорэр мымаклэу ары ылауаггэр.

— Е, сиделэ тхьамыклэ, ар о пшлэшггэ хьуггэ, арба? — щы-ггэ Асхьадэ. — Ащ фэдэу а шхончыр зылэкиггэхьанэу фаер бэмэ, еггэшлэ о ар кьыбниггэ-сыщтыггэп, ош нахь баеу, нахь осэ ин кьэзытын пае кьэнэ-щтыггэп. Сомэ шьитфыр о пшлэаплэп, ау кьыослон ащ ызыныкьуи а шхончым зэри-мыосэжыггэ. Арышггэ, кьысэдэу, уиылаггэ кьыхьыггэжэ.

Сэдэлуггэ Асхьадэ. Шлу кьыпфэзышлэмэ зышлоиггэом сьдэу хьумэ уфэмырзэн, Ас-хьад инэу сыфэрэзаггэ сыхи-мыггэуекьомэ шлоиггэоу кьызэ-рэсэггэжыггэ пае.

А хьуггэ-шлаггэом ыуж охь-табэ тешлэггэаггэп Исмахьилэ

ПІУНЫГЪЭМРЭ ШІЭЖЬЫМРЭ

ЗЭІУКІЭГЪУ ГЪЭШІЭГЪОН

Егъашіи
якІэлэегъэджэшт

Хэгъэгу зэошхом ыкІи ІофшІэным яветеранэу, РСФСР-м изаслуженнэ кІэлэегъаджэу, Лениным иорден кызыфагъэшъо-шагъэу Цуамыкьо Фатимэт Нануу ыпхъум ишІэжъ мыжъобгъу Адыгэ республикэ гимназием тыгъуасэ кышызэлуа-хыгъ.

кър дэгъоу зышІэщтыгъэхэмрэ иІахылыхэмрэ ацІкІэ Шымыгъэху Светлан, Цуамыкьо Аслъан, нэмыкІхэри.

Ф. Цуамыкьом ригъэджагъэмэ ащыщхэу Пэнэшъу Уцу-жыкыу, ЕмТыль Зауркъан, Мырзэ Джумалдин, Кушъу Даут, нэмыкІхэри мыжъобгъум икызылұхын хэлэжъагъэмэ афэ-разэхэу «тхыашъуегъэпсэу» ара-Іожыгъ. Республикэ гимнази-ем икІэлэеджакІохэр хъакІэм аІукІагъэх, гушыІэгъу афэху-гъэх. ЗэІукІэм къекІолІагъэхэм Ф. Цуамыкьом ишІэжъ мыжъоб-гъу ылъапсэ къэгъагъэхэр кІэ-лтыралъхъагъэх.

Тхылым илъэтегъэуцу

Археолог цІэрыІоу, Адыгэ Республикэм культурэмкІэ изаслуженнэ ІофышІэу, Урысыем ижурналистхэм я Союз хэтэу Тэу Аслъан итхылыу «Адыгэмэ ядышъэ кІэ-ныжъ» зыфилорэм илъэтегъэуцу Мыекъуапэ щыкІуагъ.

Республикэ ныбжыкІэ тхыль-еджапІэм щызэхашэгъэ зэхэхэм зэлъашІэрэ археологэу, сурэты-шІэу ЛэупэкІэ Нурбий, Адыгэ кІэлэегъаджэ колледжым икІэлэ-егъаджэу Пэнэшъу Марьянэ, ЕджакІоу Шъаукьо Даринэ, нэ-

мыкІхэри кышыгушыІагъэх. ТхыльеджапІэм иІофышІэу МэщІэкьо Таисэ зэрищэгъэ лъэ-тегъэуцом фэгъэхыгъэ тхыгъэ-хэр тигъэзет кыхиутыштых.

Сурэтыр зэхэхэм кышы-тырахыгъ.

ЗИГЪО ЗЭДЭГУШЫІЭГЪУХЭР

«Зэкъошныгъэр»
нахъышІоу ешІэшт

Спорт лъэпкъ анахъ гъэшІэгъонэу дунаим щалъытэрэр футболыр ары. Зы ешІэгъум нэбгырэ мини 100 стадионым щеплэу кыхэкІы. Мыекъуапэ ифутбол клубэу «Зэ-къошныгъэм» идиректор шъхьалэу, спортымкІэ мастерэу Натхьо Адамэ гушыІэгъу тызыфэхъум, Адыгэ Республикэм стадионикІэхэр, спорт псэуалъэхэр зэрэщашыхэр дакІоу, тигъэзетеджэхэр зыгъэгумэкІырэ Іофыгъохэм талы-Іэсыгъ.

— Спортыр щыІэныгъэм щыщ, — къе-Іуатэ Натхьо Адамэ. — Олимпиадэ джэгун-хэр Шъачэ зэрэщыкІошхэм, фэшъаф Іоф-тхъабзэмэ татэгущыІэ зыхукІэ, Адыгэ Рес-публикэм испорт зэхьокІыныгъэу фэхъурэмэ талы, зэфэхьысыжъхэр тэшІы.

— **Сыда узыгъэгущорэр?**

— СтадионикІэхэр, спорт унэшхохэр, фут-бол ешІапІэхэр зрагъэпсыхэрэм мэхъэнэ ин етэты. Аужырэ илъэси 3 — 4-м тиреспу-бликэ щыкІорэ зэхьокІыныгъэмэ къагъэлъа-гъорэр спортым пышагъэхэр нахъыбэ зэрэ-хъушхэр, пІуныгъэ Іофэу ныбжыкІэмэ адызэрэхъэрэм шІуагъэ кызыртырэр ары. Ащ пае Адыгеим и Лышъхъэу ТхьакІушы-нэ Аслъан, Премьер-министрэу КъумпЫл Муратэ, нэмыкІхэу Іофыр лызыгыгъаІуа-тэрэмэ тафэрэз.

— **ЗэхьокІыныгъэу зыфалохэрэр мыекъопэ футбол клубэу «Зэкъош-ныгъэм» кызырэлъыІэсыгъэхэм къатэгущыІэба.**

— СтадионикІэу Мыекъуапэ щашІырэм Урысыем атлетикэ псынкІэмкІэ ихъшыпыкІы-гъэ командэхэм зышагъэсэшт, зэнэкьокъухэр щызэхашхэштых. Футбол тызыщешІэшт ста-дионыр агъэцкІэжырэп, кІэу ашІы. Ар хэ-ушъафыкІыгъэу кыхэзгъэщынэу сыфай.

«Адыгэ макъэм» кышыхэшъуутыгъагъэми, къасІо ешІоигъу тифутболистмэ зызагъэ-сэшт ыкІи зызагъэпсэфышт спорт псэолъэ шІагъо Мыекъуапэ пэмычыжъэу зэрэцагъэ-псыгъэр.

— **Ащ фэдэ спорт псэуалъэ ятІонэрэ купым хэт футбол командэмэ ямыІэу бэмэ къало.**

— Новороссийскэ икомандэу «Черноме-рец» зыфилорэм кІахъэрэп, нэмыкІ футбол клубхэр кытэхъуапсэх. СтадионикІэу тфа-шырэм мыгъэ тыкъэкІожышх.

— **ТысыпІэ мин 15 стадионикІэм иІэшт, итеплъэ дахэ. Ащ диштэу «Зэкъошныгъэр» дэгъоу ешІэным фэхъазыра?**

— Нурбий, упчІэ кыин кысэптыгъэр. На-хыпэкІэ стадион е зыгъэспІэ-зыгъэспэфы-пІэ гъэшІэгъон тымыІагъэми, «Зэкъошны-гъэр» ауж кыинэрэмэ ахэтышхыгъэп. Ти-ешІаки зэблэтхъушх, нахъышІум тыфэкІошх.

— **2012-рэ илъэсым «Зэкъошныгъэр»**

зэкІэми ауж итэу, я 7-рэ чыпІэм нэс кыдэкІоужэу уахътэ кыхэкІыгъ. Ащ лъапсэу фэхъурэр шъошІэба?

— «Зэкъошныгъэм» щешІэгъэ нэбгырэ 22-м щыщэу 17-р Адыгеим щапІугъ. Тирес-публикэ щыщ кІалэхэм яІэпІэсэныгъэ зы-щыдгъэгъозагъ, уплэкІунхэр тшІыгъэх. Футболистмэ тахэдэн тІэкІыным Іофыр нэдгъэсыгъ. «Зэкъошныгъэм» димыштэрэ кІалэхэри зэрешІэщтыгъэхэм упчІэу кы-сэптыгъэр кыпкырыкІыгъ. Футболист ныбжыкІэхэр зыпкъ итхэу, зэІукІэгъу пэпчъ ухъазырыныгъэ дэгъу кыщагъэлъагъоу ешІэнхэ алъэкІырэн.

— **ХэкІыпІэу щыІэхэм сыда къахэ-шъухырэр?**

— Футболым хэгъозэгъэ нэбгыри 3 — 4 тымыштэ хъушхэп. КъэлэпчъэІут, гупчэм ыкІи ыпэкІэ щешІэнхэу нэбгырищ къед-гъэблэгъэнхэм тыпылгъ. Мы мафэхэм ззэ-гъыныгъэхэр адэгтшІышхы.

— **«Зэкъошныгъэм» чыпІэу кыди-хышхымкІэ пшъэрылгъэ гъэнэфагъэ зыфэшъушыкІыгъа?**

— Футболыр зикІасэхэу кытІышІлгъэхэр дгъэгущошхэ тшІоигъу. Футбол дахэ къэдгъэлъагъо зыхукІэ стадионым къақІо-рэмэ япчъагъэ хэпшыкІэу хэхъошх. Тренер шъхьалэм ипшъэрылхэр Шыумэфэ Рэмэ-занэ егъэцакІэх. Тренерхэм яапшъэрэ еджапІэу Москва дэгъым ишІэныгъэ шыхе-гъахъо. Республикэм ифутбол зыкыІэты-жыным фэшІ гъогу тэрэз тытехъагъэу сэ-лътэ.

— **Илъэс ешІэгъур зежъугъэжъэ-жышхыр кыталоба.**

— Мэлылфэгъу мазэм апэрэ ешІэгъур тІэшт. Мы уахътэм «Зэкъошныгъэм» зе-гъэхъазыры. Тикомандэ зэхьокІыныгъэу фэ-хъушхэм еІанэ татэгущыІэшт. Спортыр зикІасэхэр «Зэкъошныгъэм» иешІэгъухэм яплъынхэу къетэгъэблагъэх.

— **Гъэхъагъэхэр шъушІынхэу шъуфэтэІо.**

— Тхъауегъэпсэу.

Сурэтым итыр: **Натхьо Адам.**

НэкІубгъор зыгъэхъазырыгъэр
ЕМТИЛЬ Нурбий.

Зэхъышагъэхэр:

Адыгэ Республикэм лъэпкъ ІофхэмкІэ, ІэкІыб къралхэм ащыпсэурэ тилъэпкъэгъухэм адырІэ зэпхыныгъэхэмкІэ ыкІи къэбар жъугъэм иамалхэмкІэ и Комитет
Адресыр: ур. Кре-стьянскэр, 236

Редактор
шъхьалэр
ДЭРБЭ
ТИМУР

Редактор
шъхьалэм
ианэрэ гуадзэр
МЭЩІЛЭКЪО
Саид

Редактор
шъхьалэм
игуадзэр —
пшъэдэкІыжъ
зыхырэ
секретарыр
ХЪУРМЭ
Хъусен

Редакциер
зыхъышІэр:
385000,
къ. Мыекъуапэ,
ур. Первомайскэр,
197.
Телефонхэр:
приемнэр:
52-16-79,
редактор шъхьалэм
ианэрэ
гуадзэр:
52-49-44,
редактор гуадзэр-
пшъэдэкІыжъ зы-
хырэ секретарыр:
52-16-77.
E-mail:
adygvoice@mail.ru

Зыщаушыхъаты-
гъэр:

Урысыем Федерацием
хэутын ІофхэмкІэ,
телерадиоэкъэтын-
хэмкІэ ыкІи зэлъы-
ІэсыкІэ амалхэмкІэ
и Министерствэ
и Темыр-Кавказ
чыпІэ гъэоры-
шІапІ, зэраушыхъа-
тыгъэ номерыр
ПИ №ТУ23-00916

Зыщыхаутырэр

ОАО-у
«Полиграф-ЮГ»,
385000,
къ. Мыекъуапэ,
ур. Пионерскэр,
268

Пчъагъэр
4010
Индексхэр
52161
52162
Зак. 280

Хэутыным
узщыкІэтхэнэу щыт
уахътэр
Сыхъатыр 18.00
ЗыщыкІэтхэгъэхэ
уахътэр
Сыхъатыр 18.00